

PRED REFERENDUMOM V DO ELEKTROZVEZE

OČISTITI PROGRAME IN USTVARJATI DOHODEK

Kot je znano, poteka v naši delovni organizaciji Elektrozeve izvajanje sanacijskega programa, ki je posledica izgub v nekaterih temeljnih organizacijah te naše DO. V razreševanju perečih problemov te organizacije so se vključile tudi ustrezne družbenopolitične organizacije občinske sveta sindikatov in občinska komiteja ZK Šiške in Viča-Rudnika, kjer delujejo te naše TOZD z izgubo. Ker nastajajo med izvajanjem sanacijskega programa določene težave, se je v njihovo razreševanje vključil tudi izvršni svet skupščine mesta Ljubljane in na razgovoru s predstavniki SOZD Iskra o problematiki DO Iskra Elektrozeve je bilo med drugim sklenjeno naj IS občin Šiške in Viča-Rudnik skupaj z OS ZSS Šiške in OS ZSS Viča-Rudnik ter OK ZKS Šiške in OK ZKS Viča-Rudnik skličejo sestanek s poslovnimi organi, predstavniki družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov TOZD in DO, na katerem naj bi skupaj s predstavniki SOZD Iskra obrazložili položaj v DO Elektrozeve, ki bi nastal, če nova organizacija DO na referendumu ne bi bila sprejeta.

In tako je na podlagi te točke dogovora predsednik KPO SOZD Iskra Anton Stipančič sklical v petek, 24. septembra, sestanek z direktorjem DO Elektrozeve in direktorji vseh TOZD te DO, kot tudi s predstavniki delavskih svetov in drugih družbenopolitičnih organizacij v teh delovnih skupnostih (DO in TOZD) glede izvajanja sanacijskega programa DO Elektrozeve.

Anton Stipančič je poudaril, da sanacijski program te naše DO v glavnem vsebuje organizacijske spremembe in sicer združitev sedanjih osem TOZD v štiri TOZD, s tem da bi bil razvojni oddelk organiziran v okviru DSSS DO, kar bi zagotovilo koncentracijo raziskovalnih kadrov, ki jo sedanja organizacija ne omogoča in razvoj treh proizvodnih poslovnih programov in sicer prenosni sistemi, radijske zveze in električni instrumenti, ki zagotavljajo prodajo doma in na tujih tržiščih.

Dejstvo je, da je bistveni vzrok za nerentabilno poslovanje DO Elektrozeve sedanja organizacija DO, ki je preveč razdrobljena in ne omogoča realizacije rentabilnih programov. Zaradi tega je dohodek, ki ga ustvarijo TOZD v okviru DO premajhen in ne zagotavlja socialne varnosti zaposlenim delavcem.

Program proizvodnje je glede na število zaposlenih in zmogljivosti TOZD kljub zelo dobri kvalifikacijski strukturi delavcev premajhen, razvojni programi pa po zahtevah posameznih skupin preštevilni in zato redno v zamudi. Dejstvo je torej, da ne gre tu le za organizacijske zadeve, temveč za stanje, ki je pomanjkljivo in daje nezadovoljive rezultate.

Celotna DO v desetih letih ni nikoli poslovala tako, da bi ustvarila dovolj sredstev za akumulacijo in reprodukcijo in je nihala med pozitivno ničlo in minusom.

Anton Stipančič je poudaril, da KPO SOZD ocenjuje, da morajo delavci v DO sami ustvariti pogoje za delo in dohodek in, da ni mogoče od zunaj in z zunanjo pomočjo vplivati na delo te delovne organizacije. Organizacijski posegi so v tej DO ostali le pri vrhu, spremeni se je sestava, ime DO, ustanovljenih je bilo devet TOZD in v to je bilo vloženega nedvomno veliko organizacijskega dela, medtem ko glede čiščenja in izvajanja programov ni bilo nič storjenega. Značilno za stanje v tej DO je tudi dejstvo, da ena izmed strokovnjakov, ki je dejal, da sedi v tej delovni organizaciji že 16 let za isto mizo in dela isti program, medtem pa je doživel kar štiri reorganizacije. Vsekakor je ta izjava dovolj ilustrativna za stanje v tej DO.

Zato je ocena poslovnega kolegija SOZD Iskra, da je tu problem programsko-ekonomskega značaja, ker prepro-

družbenopolitičnimi organizacijami v DO Elektrozeve v času pred referendumom, ki naj bi predvidoma bil 10. novembra pomembne naloge. Delavcem bo potrebno natančno in brez prikrivanja razložiti, tako ekonomsko stanje, kot nove programske usmeritve, prenehati bo treba z marsikaterim nerentabilnim programom, uvesti bo treba nove programe, premestiti delavce na nove programe, skratka, ekonomika in novi programi bodo narekovali že omenjene organizacijske spremembe, ki seveda ne bodo niti lahke niti neboleče, vendar pa je treba tem delavcem naliti čistega vina, saj je treba sanacijski program izvesti in od uspeha referenduma bo tudi odvisen nadaljnji obstoj

Med razpravo o problematiki DO Elektrozeve.

sto Elektrozeve proizvajajo premalo. Vendar je to moč v SOZD organizirati tako, da bi s tržnimi programi in s pripravljenostjo tesnega sodelovanja z drugimi Iskrinimi DO, sodelovali pri bolj zahtevnih programih, kajti dosežanja maloserijskega proizvodnja v tej DO preprosto zagotavlja premalo dohodka. Doslej je celotna Iskra tudi gmotno in solidarno pokrivala izgube te DO, vendar jih ni moč kriti v nedogled.

Zato so pred poslovnimi organi in

delovne organizacije Elektrozeve. Znano je namreč, da, če te stvari ne bodo uspele, preostaja po naši zakonodaji samo še stečaj.

Te trde in resnične ugotovitve so bile vsekakor potrebne, ker le pravočasni in celoviti vzroki za nerentabilno poslovanje in ustrezni ukrepi ter uspešnost referenduma zagotavljajo uspešno prebroditev krize v tej DO ter njen nadaljnji razvoj in socialno varnost zaposlenih.

D.Ž.

IZ SKLEPOV SEJE CK ZKJ

Poostriti odgovornost do dela

Na nedavni seji (bila je 24. septembra) je Centralni komite ZKJ obravnaval aktualna idejno-politična vprašanja družbeno-gospodarskega položaja v državi in naloge zveze komunistov pri uveljavljanju sklepov XII. kongresa ZKJ. Centralni komite ZKJ je na podlagi uvodnega referata predsednika predsedstva CK ZKJ Mitje Ribičiča in več kot tridesetih razpravljalcev naložil komunistom, organizacijam in vodstvom zveze komunistov neposredne naloge, ki jih je strnil v enajst ugotovitev in sklepov v zvezi z aktualnimi idejno-političnimi vprašanji družbeno-gospodarskega položaja v državi.

Na podlagi ugotovitev, da uspešno zmanjšujemo zunanjetrgovinski primanjkljaj, da izpolnjujemo obveznosti do tujine, dosegamo lepe rezultate v kmetijstvu, pri zaposlovanju in na nekaterih drugih področjih, da se vse bolj uveljavlja zavest o nujnosti jugoslovanskega sožitja pri obvladovanju gospodarskih težav in da se nekateri družbenogospodarski problemi na poglavitnih točkah reprodukcije še naprej resno zastrujejo, je CK ZKJ sprejel že omenjene smernice delovanja komunistov pri uresničevanju gospodarske stabilizacije.

Politiko gospodarske stabilizacije je treba odločno in odgovorno uveljavljati v socialistični samoupravni praksi z enotno akcijo, ki mora zajeti vso družbo in vse njene subjekte. Zato je treba revidirati in spremeniti srednjeročne razvojne načrte za obdobje 1981—85, pravočasno začrtati gospodarsko politiko ter sprejeti vse potrebne pogoje in ukrepe za gospodarjenje družbenih subjektov v prihodnjem letu, pri tem pa dosledno uveljavljati politiko gospodarske stabilizacije ter nujno pospešiti sprejetje celovitega dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije. Pri tem pa se je treba politično, idejno in praktično zoperstaviti vsakršnemu odporu proti izvajanju politike gospodarske stabilizacije.

CK zahteva od komunistov ter poziva delovne ljudi v organizacijah združenega dela in družbenopolitičnih skupnostih, naj storijo vse, da se bo občutno povečal izvoz, zlasti na konvertibilno področje.

CK zahteva od komunistov, da kot nosilci in pobudniki pritegnejo najširše

delavske množice in vse delovne ljudi k doslednemu izvajanju sklepov skupščine SFRJ in predsedstva SFRJ o rednem odplačevanju tujih dolgov. Zato je potrebno, da organi federacije pripravijo program o zagotavljanju zunanje likvidnosti države v naslednjem obdobju, da na vseh ravneh steče akcija za združevanje dela in sredstev za skupno proizvodnjo za izvoz na podlagi udeležbe pri deviznem zaslužku, da je potrebna ostra selekcija uvoza, pri katerem imata prednost proizvodnja za izvoz in zadovoljevanje potreb prebivalstva, da republike in pokrajine z vso odgovornostjo nemudoma in konkretno ukrepajo, da bodo izpolnile svoje zakonske obveznosti, povezane z devizami za uvoz nafte, zunanjo likvidnost in druge dogovorjene namene, da mora vsaka OZD in DPS sprejeti in strogo uresničevati program varčevanja z devizami ter čimprej revidirati plačilno bilanco države ter plačilnobilančne pozicije republik in pokrajin in jih uskladiti z realnimi možnostmi.

Dalje CK terja od vseh komunistov, organizacij in vodstev ZK, da neposredno in konkretno vztrajajo pri prilaganju vseh oblik porabe zmanjšanim materialnim možnostim in realnemu dohodku. Zato je treba brez odlašanja ponovno preveriti vse tekoče naložbe in jih skrbno in realno okvire, vse DPO in SIS morajo pripraviti in izvajati programe o zmanjšanju splošne in skupne porabe v realne okvire, zapreti vse kanale, ki dopuščajo porabo preko dogovorjenih okvirov in brez realnega pokritja in okrepiti je treba družbeno akcijo za uveljavljanje načela

Med razpravo o problematiki DO Elektrozeve

VSE ZA IZPOLNITEV IZVOZNEGA PLANA 1982

Tretje zasedanje DS SOZD

Potem, ko je delavski svet SOZD Iskra na svojem tretjem zasedanju 29. septembra najprej potrdil sklepe svojega II. zasedanja, je poslušal najprej informacijo o poteku sprejemanja samoupravnih splošnih aktov SOZD Iskra (katodne cevi EI Niš, poslovno letalo, mikroelektronika in upravljanje inozemske mreže). V informaciji je bilo ugotovljeno, da do roka omenjeni sporazumi niso bili sprejeti v nekaterih naših TOZD in so delegati zato sklenili, da bodo podaljšali rok za sprejemanje omenjenih samoupravnih sporazumov do 15. novembra letos. V nadaljevanju so delegati poslušali še informacijo o uresničevanju sanacijskega programa za DO Mikroelektronika in DO Elektrozeve.

Poročilo o poslovanju SOZD Iskra od 1.1. do 30.6.1982 je na kratko obrazložil član KPO SOZD Iskra Zoran Polič. Po krajši razpravi so delegati omenjeno poročilo sprejeli in ga utemeljili z naslednjim sklepom: »Delavski svet sprejema poročilo o poslovanju SOZD Iskra od 1.1. do 30.6.1982 ter istočasno ugotavlja, da so bili doseženi pozitivni rezultati pri omejevanju izgub. Še nadalje pa se slabšajo rezultati gospodarjenja, kar se kaže v pada-

jočih trendih posameznih kazalcev v daljšem časovnem obdobju, pri čemer je potrebno posebej opozoriti na zaostranje izvoza za planiranimi obveznostmi. Zaradi tega je nujno za nadaljnji nemoten proces proizvodnje in doseganje planiranega izvoza povečati napore za zagotovitev zadostnih izvoznih naročil. Prav tako pa je potrebno na vseh ravneh odločno zagotoviti večjo produktivnost, ekonomičnost in rentabilnost. (Nadaljevanje na 2. strani)

Občinsko priznanje Iskrašem

Prejemniki občinskih priznanj iz Avtoelektrike.

Občina Nova Gorica je praznovala pretekli mesec svoj praznik. Spominjala se je september-skih dni leta 1943, ko se je primorsko ljudstvo množično uprlo okupatorju in pokazalo globoko narodno zavest ter neizmerno željo po svobodi.

Med številnimi prireditvami, ki so se zvrstile v prazničnem mesecu je bilo tudi slavnostno zasedanje novogoriške občinske skupščine, na katerem so podelili nagrade in priznanja zaslužnim delavcem in občanom. Med prejemniki priznanj je bila tudi skupina Iskrašev iz Avtoelektrike, in sicer team delavcev — strokovnjakov iz TOZD — Inštitut za avtoelektriko. Priznanje občine Nova Gorica so prejeli Jože Seljak, Janez Rabzelj, Ranko Močnik, Martin Mug, Vojko Velikonja in Bojan Bric.

Omenjena skupina je po intenzivnih študijih in ustvarjalnem delu izvedla novo družino zaganjalnikov AZF premera 92 mm za avtomobile srednjega razreda, ki se po karakteristikah, konstrukciji, funkcionalnosti in teži lahko primerja s svetovnimi dosežki. Tu so morali predvsem rešiti vprašanje maksimalnih dopustnih dimenzij in teže zaganjalnika, saj so te zahteve pri večini izdelovalcev avtomobilov omejene, na drugi strani pa so že znane tuje izvedbe zaganjalnikov, ki omogočajo minimalne dimenzije in težo.

Prav zato je bilo potrebno najti izvirno rešitev. To je uspelo Jožetu Seljaku, ki je izumil nove vilice zaganjalnika. Ta izum so prijavi Zveznemu zavodu za patente. Poleg novih vilic se je pri razvoju in konstrukciji optimalno tudi zahteve za doseganje optimalnih tehnološko-ekonomskih učinkov in uvedlo čelni kolektor, rotor z žičnim navitjem, statorsko navitje iz aluminija ali bakra ter druge rešitve.

Rezultat vseh teh rešitev je nova družina zaganjalnikov, ki omogoča bistveno boljše dohodkovne rezultate, uspešno nadomestitev dela proizvodnega programa zaganjalnikov ter odpira možnost povsem konkurenčnega nastopanja pri vseh svetovnih proizvajalcih avtomobilov. Marko Rakušček

Drugo mesto za Trboveljčane

Prejšnjo soboto je bilo v Novi Gorici 9. republiško tekmovanje ekip prve pomoči civilne zaštite in Rdečega križa. Tekmovanja se je udeležilo 63 ekip iz vse Slovenije in med njimi tudi Iskre iz Trbovelj.

V ekipi je bilo 6 deklet: Greta Vradič, Ida Seme, Ani Ogorelec, Marina Kovač, Irena Čebela in Silva Guna.

Po dobrih pripravih in temeljitim strokovnim znanju iz prve pomoči so dekleta ekipno zasedle 2. mesto. Čestitamo!

KF

UGODNE PERSPEKTIVE ZA TOVARNO INSTRUMENTOV

Tovarno merilnih instrumentov v Otočah so 23. septembra 1982 obiskali predstavniki sestavljene organizacije Iskra Janez Kern, Pavel Gantar, Meta Maksimovič, Miloš Pavlica in Tone Orožim. V razgovoru s predstavniki samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij in vodstva TOZD Instrumenti so sodelovali tudi predstavniki DO Iskra Kibernetika Kranj Ivan Pivk, Anton Čuda in Metka Marinšek. Zopet se je izkazalo, da so delovni obiski v naših temeljnih organizacijah potrebni in koristni.

Jernej Vrtačnik, direktor Instrumentov je gostom najprej predstavil temeljno organizacijo, ki je ena od petih finalistov v Kibernetiki. Njene naloge so letos zelo zahtevne, in težko dosegljive glede na poznane gospodarske razmere, je dejal direktor. Tovarna instrumentov mora se vedno določiti del reprograma uvažati, saj tovrstna proizvodnja zahteva celo vrsto specifičnih materialov, ki jih v Jugoslaviji ni moč dobiti; ker jih v Evropi ali v svetu proizvajajo le nekaj firm se jih tudi ne izplača osvajati za tako majhne serije. V Instrumentih so vsa leta skrbeli za zamenjavo uvoznega reprograma z domačim in dosegli tudi nekatere zglede uspehe, z malo večjimi naporami razvojniki in tehnologov pa bi bili ti rezultati še boljši, je ocenil Jernej Vrtačnik.

V Iskrini tovarni v Otočah je zaposlenih okrog 550 delavcev, število se v zadnjih nekaj letih ni bistveno spreminjalo, kljub temu pa znaša letno povečanje proizvodnje od 15 do 17%. V letošnjem prvem polletju pa plana proizvodnje niso uspeli realizirati (8—odstotni izpad), plan prodaje pa so v tem obdobju presegli za 30%.

Na področju izvoza Tovarna merilnih instrumentov uspešno izpolnjuje načrtovane cilje. Letos naj bi izvozila za tri milijone dolarjev izdelkov oz. po spremembi plana za 2.691.000 dolarjev. Ob polletju je izpolnila plan izvoza z okrog 97%; glede na izdelke, ki so bili že v izvoznem skladišču, pa bi ga lahko dosegla v celoti.

V okviru omenjenega letnega izvoza so tudi kooperacije, s katerimi Instrumenti dopolnjujejo svoj program s specialnimi instrumenti in merilnimi napravami. Program merilne tehnike je zelo obsežen, zato si v Instrumentih ni moč privoščiti osvajanja vseh. Uspešno sodelujejo z nemško firmo Metrawatt iz Nürnberga, ki ga je dobro poznana po pisalnikih, univerzalnih merilnih instrumentih in merilno—pretvorniški tehniki. Že 25 let uspešno sodelujejo z avstrijsko firmo Goerz Electro z Dunaja, ki se je v svetu uveljavila s prenosnimi pisalniki in tehnično izredno izdelanimi univerzalnimi instrumenti. Največje kooperacijsko sodelovanje pa poteka s češko firmo Metra v Blanskem, saj letna izmenjava (enostranska) znaša en milijon dolarjev.

Ker Instrumenti v prvi polovici leta niso dosegli vseh ciljev, skušajo v teh mesecih nadoknaditi del zamujenega, da bo rezultat po 9 mesecih z istim številom zaposlenih bolj ugoden. Vse več pregledov jim povzročajo tudi domači reprogrami. Medenina, baker in aluminij ter druge barvne kovine so težko dosegljive na domačem trgu. Del deviz združujejo s proizvajalci kovin, da so plan lahko vsaj delno izpolnili.

Neredna oskrba z reprogrami povzroča številne zaplete v redni proizvodnji instrumentov. Potrebno je preusmerjanje delavcev na izdelke, ki niso v planu po asortimanu, veliko imajo tudi časovnih izgub. Najmanj 20% več bi lahko proizvedli, če bi poslovali v normalnih razmerah, je poudaril direktor J. Vrtačnik.

Kljub vsem težavam pa v Instrumentih skrbijo, da so delavci v proizvodnji

zadovoljni, ko so potrebne razne spremembe in nastopijo zastoji. K takemu vzdušju v tem kolektivu pa gotovo veliko pripomorejo dobri odnosi med vodstvom in delavci v proizvodnji, zelo aktivne so vse družbenopolitične organizacije (česar brez problemov v njihovem delovanju tudi tukaj ne gre). Izredno zadovoljni so z organizacijo razprav v delnih zborih — imajo jih 15. Skratka v Instrumentih delajo z občutkom, da se bo položaj v naslednjih letih izboljšal, k čemur skušajo doprinesiti svoj delež, ki ni majhen.

V nadaljevanju je beseda tekla o investiranju v razširitev proizvodnje instrumentov, ki jo pripravljajo že vrsto let. Elaborat je v obravnavi v SOZD, vendar po nekaterih ocenah ni velikih možnosti za njegovo skorajšnjo realizacijo, saj je postopek za pridobivanje dovoljenj izredno zapleten in dolgotrjen. Vsekakor pa je novogradnja v Otočah eden od ključnih dejavnikov, na osnovi katerih bo slonel bodoči razvoj te Iskrine temeljne organizacije, zato je treba storiti vse, da bo program dobil zeleno luč tudi v banki.

V zadnjem trimesečju bo položaj Instrumentov še bolj kritičen, ker jim bo spet primanjkovalo mnogo drobnih sestavnih delov, ki jih po sedanjih ocenah Iskra Kibernetika ne bo mogla uvoziti.

Ob koncu leta naj bi bili izpadi pokriti z akumulacijo, doseženo v devetih mesecih, tako da ne računajo z izgubo. Če bodo uspeli uvoziti vsaj najbolj kritične elemente, bo proizvodni načrt dokaj dobro dosežen, je pojasnil direktor Instrumentov.

Zvezni zavod za cene Instrumentom že dve leti ni odobril povečanja cen, 10,5—odstotno povečanje so jim odobrili šele letos v juliju, vse to pa je vplivalo tudi na polletne rezultate. Stroški so se jim močno povečali, za 40 do 50 % in celo do 200% so dražji nekateri reprogrami, ki jih nujno potrebujejo za izdelavo tiskanih vezij in ostale elemente.

Janez Kern, predsednik koordinacijskega odbora zveze sindikatov v sestavljeni organizaciji Iskra je dejal, da bo potrebno v Kibernetiki pomlajevati programe s področja merilne tehnike. V Instrumentih so pri tem že napravili odločilni koraki: inženiring dejavnost in uvažanje elektronskih elementov in mikroelektronike. Praktično so skoraj vsi programi v Iskri potrebni prenove, poseben poudarek bo treba dati razvijanju novih sodobnih programov, namenjenih za izvoz na konvertibilni trg.

Za programsko preobrazbo Tovarne instrumentov je potreben predvsem tehnični potencial, je povedal J. Vrtačnik. Tehnični razvoj te TOZD je po tej plati sorazmerno dobro pokrit z visokostrokovnimi delavci, manjka pa mu srednjestrokovnega kadra. Ustrezna kadrovska zasedba je pri prehajanju na tehnično zahtevne profesionalne aparature zelo pomembna, zato ta prehod ne bo možen čez noč. Tudi komercialna dejavnost v Iskri še ni dovolj tehnično usmerjena, vsaj na področju prodaje instrumentov ne, tovarna premalo pozna interese in potrebe kupcev, ki jih poleg klasičnih izdelkov zanimajo tudi

Čeravno je OO ZSM Instrumenti tretja najboljša osnovna organizacija, so mladi vse manj zainteresirani za politično delo. V sodelovanju s komunisti in tesnejšo povezavo s koordinacijskim svetom ZSM Kibernetike naj bi to krizo uspešno razrešili.

druge naprave, ki sodijo v proizvodni program Instrumentov.

V razgovoru so osvetlili tudi razvojno dejavnost Instrumentov. V teku je širša razvojna naloga ISKRAMATIC, za katero v Otočah razvijajo pretvornike, razviti je treba še industrijski računalnik in senzorje. V obdobju robotizacije so ti elementi nujno potrebni za razna krmiljenja procesov, vendar vsega v Instrumentih le ne bodo mogli razviti. Potrebno bo sodelovanje s strokovnjaki zunanjih RR ustanov. Za sejem Elektronica '82 se v Otočah pripravljajo na predstavitev novega osciloskopa ISKRASKOP LCD s tekočerkristalnim zaslonom, katerega končna montaža bo stekla v Otočah, nosilec razvojne naloge pa je Iskra Kibernetika Kranj. Predviden je tudi nadaljnji razvoj na tem področju za razne specialne namene.

Posebno pereče je vprašanje razvoja senzorjev. V sodelovanju z različnimi raziskovalnimi institucijami se te naloge ni moč lotiti zaradi pomanjkanja zadostnega števila strokovnjakov. Obstaja možnost povezave z neko znano angleško firmo, ki pa v sedanjem zaostrenem položaju tudi ni najprimernejša rešitev.

V letu 1983 se utegne položaj Instrumentov še poslabšati zaradi velikega pomanjkanja deviznih sredstev, akumulacija se bo zmanjšala. Storili bodo vse, da bo zagotovljeno delo za ves kolektiv. Za hitrejšo pridobivanje konvertibilnih deviz bodo povečali izvoz instrumentov za vgradnjo v ZRN. Velike možnosti so za izvoz v DVR, vendar so še vedno neizkoriščene. Ocene delavcev DO Iskra Commerce so prejele, vendar se sprašujejo, če jih bo I.C. lahko tudi uresničila.

Skoraj 30% svoje proizvodnje tovarna proda znotraj SOZD Iskra, največ v DO Iskra Avtomatika, zato bi veljalo uveljavljati uspešne dohodkovne povezave v Iskri.

Predstavniki DPO in samoupravnih organov so predstavili družbeno in politično dejavnost Instrumentov. V zvezi komunistov je 63 delavcev ali 11,5% od zaposlenih. V OO ZSM je prek 90 članov, vendar le malo aktivnih. Sodelovanje DPO in samoupravnih organov z vodstvom TOZD je dobro ocenjeno, žal se v vseh DPO pojavlja določena pasivnost in nezainteresiranost delavcev. Tudi na sejah DS pri obravnavah sedanje aktualne problematike ni prave razprave oz. take kot bi jo v takih razmerah lahko pričakovali. Sekretar OO ZK je menil, da nezainteresiranost izhaja iz zmotnega prepričanja, da posameznik pač ne more dosti vplivati na sedanjí položaj. Narobe je to, da so tudi mladi komunisti premalo aktivni in se včasih celo oportunistično obnašajo ter prehitro vržejo puško v koruzo.

Komunisti so mnenja, da je bilo večših več vezi v delovni organizaciji in v SOZD in da je potrebno organizirati skupne sestanke o konkretnih nalogah npr. o razvojni dejavnosti v DO in SOZD ipd. Miloš Pavlica je dejal, da je treba v filozofiji organiziranja in delovanja družbenopolitičnih organizacij napraviti premike. Mlade delavce bi morali interesno povezati in jih aktivirati v sodelovanju z mladimi člani ZK. Članov aktivna zveze borcev je v Instrumentih le še devet, aktivno sodelujejo v družbenopolitičnem in gospodarskem življenju. Probleme imajo rešene, moti jih le tog sistem dodeljevanja dodatnega dopusta za borce, ki ga zakon ne dopušča.

Janez Kern je na koncu pogovora menil, da imajo Instrumenti dovolj moči in volje za prebroditev nastalih težav, seveda povezani v SOZD Iskra. Podobne pogovore bi veljalo pogosteje pripraviti. Pohvalil je tudi uvedene obiske direktorjev področij v TOZD Iskre Kibernetike.

Alojz Boc

PRED X. KONGRESOM ZSS

Delavsko kontrolo uveljaviti kot nenehno samoupravno aktivnost

Sindikat bo posebno skrb namenil delovanju samoupravne delavske kontrole, in sicer neposredno prek delavcev, prek organov upravljanja ter preko posebnih organov samoupravne delavske kontrole, v katerih mora biti tudi s kadrovanjem delavcev zagotovljen razredni interes. Sindikati bodo zagotavljali, da bodo ugotovitve, predlogi in pobude samoupravne delavske kontrole delavci upoštevali v svojih samoupravnih odločitvah. Delavce in organe samoupravne delavske kontrole bomo usmerjali zlasti v preventivno delovanje, jih usposabljali za uresničevanje te odgovorne družbene funkcije in jim zagotavljali vso strokovno pomoč in družbeno zaščito pri opravljanju tega nalog. Odločno se bomo borili proti oviranju in onemogočanju pri delu samoupravne delavske kontrole.

Z doslednejšo in celovitejšo ugotovitvijo samoupravne delavske kontrole bomo zagotovili preprečevanje in učinkovitejše odpravljanje nepravilnosti pri gospodarjenju in upravljanju z družbenimi sredstvi ter pri uresničevanju samoupravnih pravic in obveznosti delavcev v temeljnih organizacijah, s tem pa tudi zmanjševali potrebe za ukrepe družbenega varstva v zvezi z varovanjem samoupravnih pravic delavcev in zaščite družbene lastnine.

Pri varstvu samoupravnih pravic delavcev in družbene lastnine bomo dajali vso podporo delovanju družbenih pravobranilcev samoupravljanja in sodiščem združenega dela. Pri tem bomo skupaj z njimi dajali pobude in se zavzemali, da se bodo njihove odločitve čim hitreje in čim bolj temeljito izrazile v sklepih samoupravnih organov in delegatskih skupščin. Da bi dosledno zagotavljali varstvo pravic in družbene lastnine, se bomo zavzemali za uvažanje ukrepov družbenega varstva povsod tam, kjer ne bodo uresničevali družbeno-ekonomskih odnosov v pogojih socialističnega samoupravljanja in kjer bodo nastale motnje v samoupravnih odnosih. Pri tem bodo sindikat vodili tudi tako politično aktivnost, ki bo zagotavljala čim hitrejšo uveljavljanje in razvoj oblik samoupravnega sodstva (posebna zaščita združenega dela, arbitraže, poravnalni sveti), ki sedaj še niso dovolj zaživele, zlasti v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih in samoupravnih interesnih skupnostih.

D.Ž.

Predstavniki sestavljene organizacije Iskra na obisku v Tovarni merilnih instrumentov v Otočah so z zanimanjem spremljali predstavitev problemov, nalog in načrtov te Iskrine TOZD.

Tretje zasedanje DS SOZD

(Nadaljevanje s 1. strani)

bilnost poslovanja ter s tem ohraniti dosežene rezultate v polletju tudi v prihodnjih obračunskih obdobjih.

Tretja točka dnevnega reda je zajemala poročilo o realizaciji zunanjetrgovinske menjave SOZD Iskra v obdobju januar avgust 1982. Poročevalec Miloš Resnik je ugotovil, da doseženi izvozni rezultati v osmih mesecih predstavljajo 53%-no izpolnitev letne izvozne obveznosti, uvoz pa znaša 63 % letnega plana. Pri tem je opozoril na dejstvo, da smo sicer presegli letošnji osemmesečni izvoz za 17,6% v primerjavi z lanskim letom, vendar pa smo pri tem za 8% zvišali uvoz, kar nam zmanjšuje možnosti nabave reprograma v tujini. Ugotovljeno je bilo, da kljub vsemu ti izvozni rezultati, zlasti na konvertibilno območje, spričo restrikcijskih zakonov niso zadovoljujoči in je zato delavski svet ob tem sprejel sklep, da v nobenem primeru letos ne smemo odstopiti od plana izvoza in da delavski svet zadoljuje vse poslovodne, družbenopolitične in druge organe v Iskri, naj vložijo skrajne napore za izpolnitev Iskrinega plana izvoza v letošnjem letu, zlasti na konvertibilno območje. Delavski svet je tudi ob tej priložnosti sprejel sklep, da je treba izdelati analizo izpadlega izvoza (gre za že naročene posle, ki jih nismo izpolnili ali pa z njimi kasni-

mo) in naj se o tej problematiki poda podrobno poročilo na prihodnji seji DS SOZD.

Zadnja točka dnevnega reda je obsegala predlog za spremembo dejavnosti SOZD Iskra zaradi uskladitve z dejanskim stanjem, nastalem po statusnih spremembah DO v SOZD (prečiščeno besedilo 34. člana Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra) in imenovanje novih pooblaščenec za SOZD. Omenjeni predlog je na kratko obrazložil član KPO Pavle Gantar z ugotovitvijo, da gre za registracijo sedanjega dejanskega stanja v SOZD Iskra, saj sta se njena dejavnost, registrirana pri registrskem sodišču v Ljubljani 1979. leta kot tudi organizacija, od takrat pa do danes spremenili, ker so nekatere naše delovne organizacije v tem času prenehale obstojati, iz njihovih temeljnih organizacij pa so nastale nove DO, oziroma je prišlo do različnih integracij. V tem smislu je delavski svet sprejel ugotovitveni sklep, ki ugotavlja in registrira sedanje dejansko stanje samoupravne organiziranosti v SOZD Iskra. Sprejel je tudi sklep, da naj se imenuje kot osebi, pooblaščenici za zastopanje SOZD Iskre poleg predsednika KPO Antona Stipančiča še namestnik predsednika KPO Ljuban Artič in pomočnik predsednika KPO Pavle Gantar, ki bosta zastopala SOZD Iskra brez omejitev.

D.Ž.

Sedanjí proizvodni program Tovarne instrumentov zahteva uvoz nekaterih reprogramov, katerih ni moč kupiti doma. To pa delavcem te TOZD nenehno povzroča zastoje. Praktično so vse možnosti za zamenjavo uvoznih materialov že izkoristili. Na sliki: goste so popeljali tudi v proizvodne prostore.

15-članska delegacija naših vzhodnonemških partnerjev si je 21. septembra 1982 ogledala proizvodnjo stikal, števec in ATC. O tem obisku in sodelovanju, ki poteka že 25 let smo poročali v prejšnji številki »Iskre«. Na sliki: glavni direktor Kibernetike je gostom razkazal proizvodnjo v Savski Loki.

Delegati o 10. kongresu sindikatov

TOZD ELEKTROMOTORJI, ŽELEZNIKI

Z boljšim delom iz gospodarskih težav

Eden od desetih delegatov občine Škofja Loka na letošnjem kongresu slovenskih sindikatov bo tudi član Iskrinega kolektiva Tovarne elektromotorjev in gospodinjskih aparatov iz Železnikov ŠTEFAN NASTRAN. Za delegata prav gotovo ni bil izbran naključno, saj je že vrsto let aktiven v družbenopolitičnih organizacijah, samoupravnih organih in v domačem okolju.

Z aktivnim delom v družbenopolitičnih organizacijah si pričel že v šestdesetih letih kot mladinski funkcionar. Sicer pa si že star Iskraš, saj si v sedanji Iskri v Železnikih že skoraj tri desetletja?

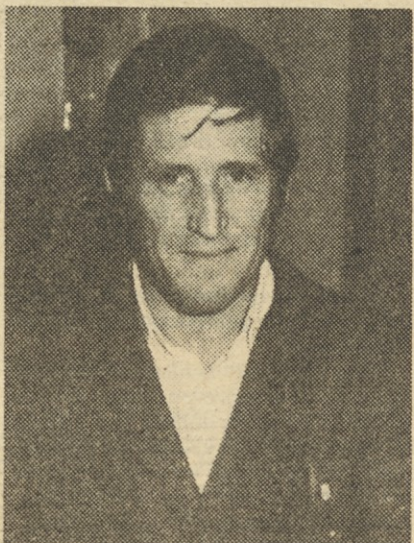
NASTRAN: »Že leta 1954 sem prestopil prag sedanje Iskre, ki se je takrat še imenovala »Niko«. Prišel sem kot vajenec, tovarni pa se nisem izneveril vse do današnjega dne, z izjemo leta in pol, ki sem ga prebil v Švici. Danes sem tu, v Elektromotorjih zaposlen kot vodja preventivnega vzdrževanja. Z udejstvovanjem v družbenopolitičnih organizacijah sem res pričel že v šestdesetih letih, v mladinski organizaciji. Nato je bilo nekaj let prekinitve, v prejšnjem desetletju pa sem zopet pričel z aktivnim udejstvovanjem. Najprej kot podpredsednik osnovne sindikalne organizacije, nato sem postal predsednik OO. Bil sem tudi delegat v SIS za raziskovalno dejavnost, pa član poslovnega odbora temeljne organizacije. Nato so me izvolili v občinski sindikalni svet v Škofji Loki, že od leta 1978 naprej pa sem tudi delegat v republiškem odboru sindikata proizvodnje in predelave kovin. Seveda sem bil kot predsednik osnovne sindikalne organizacije tudi član konference sindikata v delovni organizaciji.«

Aktivni pa si tudi na terenu?

NASTRAN: »Že dvajset let se udeležujem v AMD, tudi kot inštruktor.« Izkušnje v družbenopolitični in samoupravni dejavnosti ti torej ne manjka, saj si poleg vsega trenutno tudi predsednik delavskega sveta tozda Elektromotorji. Kako pa ocenjuješ prizadevanja sindikata in vseh delovnih ljudi pri izvajanju gospodarske stabilizacije? Kaj pričakuješ od kongresa slovenskih sindikatov?

NASTRAN: »Sindikat se široko in tvorno vključuje v izvajanje stabilizaci-

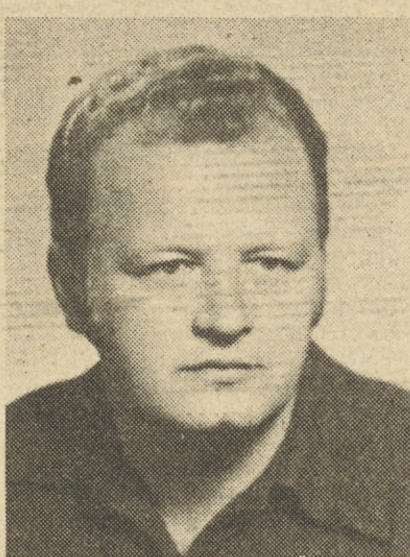
je, čeprav imam dostikrat občutek, da se sprejetih sklepov bolj malo tudi izvaja. Stališča so pametna, preudarna, vendar akcije prevečkrat zvedenijo. Toliko se na vseh straneh govori o odgovornosti, pa še vedno ni krivec za nobeno napako, še vedno bolj ali manj delamo po starem.

Odgovornosti pa manjka na vseh ravneh, tudi pri sprejemanju političnih in samoupravnih funkcij. Tisti, ki so bili izvoljeni, bi se morali določneje zavedati svojih dolžnosti in odgovornosti. Pričakujem, da bo tudi na kongresu slovenskih sindikatov tekla o tem beseda.

Nasploh pričakujem od kongresa, da bomo sprejeli dogovor za bodoče delo, da se bomo dogovorili, kje bo treba najbolj poprijeti. Menim pa, da bo predvsem treba več in bolje delati. Edino v boljšem delu je naša bodočnost, drugače stabilizacije ne bomo pripeljali do konca!« S. Fleischman

DO ELEKTROOPTIKA

Med delegati za X. kongres zveze sindikatov Slovenije je tudi Dimitrij Kramar iz Iskre—Centra za elektrooptiko. Dimitrij Kramar je višji tehnik in dela v proizvodnji plinskih laserjev, ki so v glavnem namenjeni pouku fizike v našem srednjem šolstvu. V Iskri dela že deset let in se je doslej tudi zelo družbenopolitično angažiral, saj je že opravljal funkcijo predsednika delavskega sveta in predsednika sindikata. Na vprašanje, če bo na kongresu sindikata aktivno sodeloval, je odgovoril:

»Za konkretno razpravo se še nisem pripravil. Če pa bo potreba, se bom vključil v razpravo ali v delo katere izmed kongresnih komisij. Najbolj me zanima samoupravljanje in uveljavljanje delegatskega sistema.«

Ugotavljamo, da je delegatski sistem pri nas šele bolj na papirju, ni še zaživel. Ali vi konkretno v vaši DO na kakšen način delegatski sistem uveljavljate?

»Da, uveljavljamo. Sprejemamo razne samoupravne sporazume, ki jih moramo obravnavati po delovnih skupinah. To delamo skupaj s sekretariatom ZK in mladino.«

Zanima me in vi ste bili doslej zelo aktivni družbenopolitični delavec v vaši delovni organizaciji, kakšne probleme imate npr. pri delu sindikata, ali se uspešno vključuje v stabilizacijske napore itd.

»Odkar imamo svojo delovno organizacijo smo dali poudarek delu sindikata. Sindikat dela zdaj z večjim elanom in delavci so zato dobro obveščeni o vseh tekočih dogodkih in problemih.«

In kaj pričakujete od 10. kongresa zveze sindikatov spriču sedanjega, zelo zapletenega gospodarskega in političnega položaja v naši državi?

»Pričakujem, da se bodo delavci morali v polni meri zavedati, da se morajo angažirati za čimboljše razreševanje sedanjega gospodarskega položaja, ki ga bomo izboljšali le z gospodarnostjo, boljšo produktivnostjo in iskanjem lastnih rezerv. Vse to bomo morali poiskati v lastnih okoljih.

Poleg tega pa je važen činitelj za izboljšanje gospodarskega položaja izboljšanje ekonomskih odnosov s tujino, to pa pomeni, da moramo povečati izvoz na konvertibilno področje in čim bolj zmanjšati uvoz.«

In kaj bi povedali za konec najinega kratkega razgovora?

»Da naj se delavci v veliki večini sami vključujejo v prizadevanja za samo povečanje proizvodnje in da naj bolj aktivno sodelujejo pri nagrajevanju po delu. Delavec naj odloča o rezultatih svojega dela, kar se bo odražalo v njegovem osebnem odhodku in mu bo to omogočalo tudi večjo socialno in materialno varnost.« D.Ž.

DO AVTOELEKTRIKA

Čez nekaj dni, točneje 13. oktobra se bo pričel 10. kongres Zveze sindikatov Slovenije, največji zbor slovenskih sindikalnih delavcev. Delegati za kongres so že določeni, izbrani so najboljši, ki bodo zastopali svoje delovne sredine, kolektive, krajevne skupnosti itd.

V novogoriški Iskri—Avtoelektriki smo z velikim zadovoljstvom sprejeli novico, da je iz te sredine izbrana za kongres Zdenka Mihelj, referentka za organizacijo, ekonomiko in splošne zadeve v TOZD—Komerčiala. Ta izbor

Na 10. kongresu ZSS bo sodelovalo še nekaj delegatov iz naših vrst. Razgovor z njimi bomo objavili prihodnjič.

je vsekakor tudi priznanje za kolektiv, za sindikalno organizacijo, enako kot pred štirimi leti, ko se je 9. sindikalnega kongresa udeležil Jože Vodopivec, prav tako Iskraš iz Avtoelektrike.

Seveda smo ob tej priložnosti obiskali Zdenko in jo povabili pred naš novinarski mikrofoni. Izredno prijetno se je z njo pogovarjati in če se le da, zasue pogovor na delo sindikata, na aktivnosti in akcije, ki jih v Iskri ni malo. Kako tudi ne, ko pa je Zdenka že od vsega začetka zagnana sindikalna aktivistka—v Avtoelektriki se je zaposlila pred šestimi leti, v tej mandatni dobi pa je predsednica Izvršnega odbora OO sindikata v svoji TOZD.

In kaj nam je povedala naša delegatka kongresa?

»V novogoriški občini je vsekakor mnogo aktivnejših sindikalnih delavcev, gotovo tudi zaslužnejših, zato sem bila res presenečena, ko sem izvedela, da so me izbrali za delegatko 10. kongresa. Seveda je to zame velika čast in priznanje hkrati. Deseti kongres je prav gotovo še eno izjemno pomembno obdobje na poti graditve svobodne in vsestranske razvite socialistične samoupravne skupnosti delovnih ljudi in občanov.

Tudi v naši delovni organizaciji smo se v obravnavo predkongresnih dokumentov že vključili, zato pričakujem, da se bomo vsi zaposleni vključili tudi v delo kongresa. Posebej bomo morali utrditi in poglobljati svoje družbenopolitične aktivnosti z namenom, da bi uveljavili ustavno opredeljeno mesto in vlogo delavcev v naši družbi, kajti v da-

našnjih zaostrenih pogojih gospodarjenja brez odgovornega delovanja subjektivnih sil ni mogoče uresničiti ciljev gospodarske stabilizacije. Zato bomo morali po kongresu še močneje pristopiti k tistim zastavljenim, a še neresenim nalogam, ki jih do sedaj še nismo uspeli dokončati.«

To in še marsikaj drugega nam je povedala Zdenka Mihelj iz Iskre—Avtoelektrike. Kolektiv je ponosen nanjo in prepričan o pravilni izbiri, saj je že z dosedanjim delom v njeni osnovni organizaciji, konferenci OO in občinski konferenci zveze sindikatov pripomogla k dobro izpeljanim akcijam z vidnimi uspehi.

Marko Rakušček

DO AVTOMATIKA

Po zagrebškem sejmu

V sredo, 22. septembra so v Zagrebu zaprli 53. jesenski mednarodni velesejem, ki so se ga poleg številnih razstavljalcev iz domovine udeležili tudi predstavniki iz 45 držav. V 40 paviljonih in na odprtem razstavnem prostoru je bilo prikazano vse od prehranske, tekstilne, lesne, kemijske in metalurške industrije, do razvojno-proizvodnih dosežkov v elektro in elektronski industriji, strojogradnji, industriji motorjev in motornih vozil ter mehanizacije za poljedelstvo in gozdarstvo.

Kljub dokaj visokemu številu udeležencev pa je bilo v letošnjem letu še bolj opazno varčevanje z razstavnimi prostori, ki so ga poskušali nadomestiti z dokaj aktivnimi poslovnimi razgovori, oz. s skupnim iskanjem rešitev iz krize, v kateri se svetovno gospodarstvo in s tem tudi trgovina nahajata.

Iskra se tokrat prvič ni odločila za samostojen nastop na tej največji tovrstni prireditvi v Jugoslaviji. Tako je bila prisotnost njene delovne organizacije Avtomatika v razstavnem prostoru 36, kjer so razstavljali domači proizvajalci strojogradnje, plasirana prek naslednjih proizvajalcev.

V sodelovanju s SOZD Titovi zavodi iz Skopja smo na rezkalnem stroju

Sodelovanje z Dalmastrom—Split.

FU—3 predstavili numerično napravo za pozicioniranje LJUMO PNC—50 skupno z linearnimi merilnimi dajalniki ML—10.

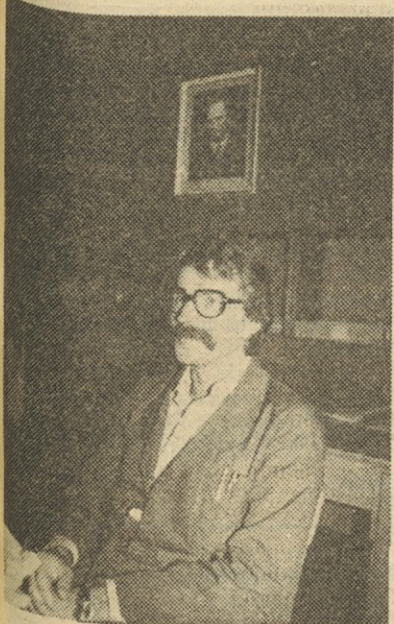
V sodelovanju z delovno organizacijo Dalmastrom iz Splita smo na koordinantnem vrtnem stroju razstavljali: — LJUMO — PNC 50, skupno z linearnimi merilnimi dajalniki ML—10

(Nadaljevanje na 4. strani)

ISKRA—AVTOMATIKA

Franci Černe — delegat na kongresu

Delovno organizacijo ISKRA—Avtomatika bo na bližnjem 10. kongresu ZSS zastopal Franci Černe iz TOZD Naprave za energetiko. Rojen je bil 24. 7. 1953 v Litiji. V Avtomatiki je zaposlen od 1974. leta. Njegovo družbenopolitično delovanje je bilo vseskozi tesno vezano na sindikalno organizacijo, saj je bil vsa leta predsednik posameznih osnovnih organizacij, oz. konference v temeljnih organizacijah. Konec lanskega leta je bil izvoljen za predsednika KOOS delovne organizacije in za člana predsedstva KOOS SOZD Iskra. Leta 1980 je za svoje delo prejel srebrni znak sindikata.

Prekiniti je tudi potrebno z dosedanja prakso, da se na odgovornejše funkcije v družbenopolitične organizacije vabi kadre, ki proizvodno problematiko sredine, v kateri delujejo ne ali premalo poznajo. Na ta način bomo že vnaprej preprečili, da bi prišlo do napadnih ali celo škodljivih odločitev, ki izhajajo iz nepoznavanja.

Preprečiti moramo tudi primere, ko se na sindikat gleda kot na drugorazredno družbeno-politično organizacijo. Na to bi na kongresu morali opozoriti in s tem dati spodbudo za znanstveni pristop k opredelitvi mesta in vloge, ki ga ima sindikat v našem družbeno-političnem sistemu; v zgodovini našega povojnega razvoja.

Če se povrnem na kadrovske strukture, bodo odgovorne in zahtevne naloge, ki nas čakajo, lahko obvladovali le dobro usposobljeni kadri. Zato ob tej priložnosti ponovno poudarjam, da ostaja stalno izobraževanje sindikalnih kadrov ena izmed primarnih aktivnosti. Predlagamo, da se izobraževalna mreža sindikalnih političnih šol prilagodi potrebam z učinkovitimi in življenjskimi programi.

Pomembna je tudi naloga stalnega evidentiranja in predhodnega usposabljanja kadrov za delo v sindikatu. Vse preveč je namreč primerov, ko sindikalni funkcionarji nimajo dovolj izkušenj iz preteklega delovanja v bazi, v osnovnih organizacijah.

Izhajajoč iz tega menim, da je za delo v sindikatu, če že ne obvezna določena postopnost, kajti le s predhodnim delovanjem v bazi lahko od odgovornih funkcionarjev na ravni delovnih, sestavljenih organizacij itd. pričakujemo tako razumevanje, poznavanje in pravilno odločanje pri reševanju nalog, ki jih ima sindikat kot družbeno-politična organizacija.« S.D.

Tečaja: Osnove vakuumske tehnike in Tanke vakuumske plasti

Društvo za vakuumsko tehniko Slovenije je v zadnjih letih organiziralo več tečajev iz OSNOV VAKUUMSKE TEHNIKE. Zaradi velikega zanimanja nameravamo tečaj ponoviti v dneh od 18. do 20. oktobra 1982.

Tečaj bo v prostorih Inštituta za elektroniko in vakuumsko tehniko, Teslova 30, Ljubljana. Obsegal bo 20 ur predavanj z naslednjimi temami:

1. Pomen in razvoj vakuumske tehnike
2. Fizikalne osnove vakuumske tehnike
3. Rotacijske črpalke
4. Membranske črpalke
5. Difuzijske črpalke
6. Sorpcijske črpalke
7. Vakuumski spoji in tesnilke
8. Vakuumski sistemi
9. Vakuometri
10. Odkrivanje netesnih mest (leak detekcija)
11. Vakuumski materiali in delo z njimi
12. Vakuumske tankoplastne tehnologije
13. Pomen površin v vakuumski tehniki in njihova karakterizacija
14. Vakuumska higiena in čisti postopki
15. Doziranje, čiščenje in preiskava plinov
16. Šest ur vaj in ogled inštituta

Tečaj je namenjen tako vzdrževalcem in razvijalcem vakuumskih naprav, kot tudi raziskovalcem, ki pri svojem razvojnem oz. raziskovalnem delu potrebujejo vakuumske pogoje.

Kotizacija za udeležence iz organizacij združenega dela je 5.000 din. Vsak udeleželec bo prejel zbornik predavanj OSNOVE VAKUUMSKE TEHNIKE.

Prijave sprejema organizacijski odbor (Zavašnik, Pregelj, Pavli), ki daje tudi vse dodatne informacije na telefonski številki 061 263—461.

Hkrati obveščamo, da društvo pripravlja tudi tečaj TANKE VAKUUMSKE PLASTI, ki bo predvidoma v novembru 1982. Predavali bodo naši priznani strokovnjaki iz IEVT, IJS, Elektrofakultete, Iskre—Elektrooptike, ki se s problematiko tankih vakuumskih plasti ukvarjajo že vrsto let.

Predavanja bodo obsegala naslednja področja: fizikalne osnove nanašanja tankih plasti, materiali in izvori za nanašanje tankih plasti, meritve in preiskave tankih plasti, analiza tankih plasti s spektroskopijo Augerjevih elektronov, vakuumske naprave za naprejevanje in naprejevanje, tanke plasti v elektroniki in elektrooptiki, dekorativne tanke plasti.

Informacije daje pripravljalni odbor (Banovec, Pregelj, Zalar), telefon: 061 263—461.

ISKRA

Za sanacijo ni dovolj le papir!

V zadnjih mesecih marsikje in ponovno govorimo in pišemo o sanaciji v Iskrini delovni organizaciji za namensko proizvodnjo in telekomunikacijsko tehniko prenosa. Zavaljo nje so nas poklicni kolegi v dnevnem časopisu že tudi okrcnili, češ »vsak papir še ni sanacija«. Najsi so kritizirali še tako površno — zagotovo je v Elektrovezah in proizvodnji elektronskih sistemov v Iskri precej neodgovorjenih vprašanj. Na nekatera izmed njih odgovarja Mitja Tavčar, član kolektivnega poslovnega organa Elektrovez za trženje.

Ali bo sanacija Elektrovez uspela?

Sem samo eden izmed članov DO Elektrovez in samo eden izmed sestavljalcev sanacijskega načrta, zato mi ni lahko odgovoriti na tako posplošeno vprašanje. Od začetka izdelave sanacijskega načrta mineva trideset let, od sprejemanja, ki ga je spremljal marsikateri pomislek, pa komaj dva meseca. Pred njim je dve desetletji zgodovine Elektrovez oz. temeljnih organizacij iz katerih je ustanovljena in vsaj deset let nedorečene politike v Iskri in izven nje. V takšnih okoliščinah sanacijski načrt ne more biti recept, temveč kvečjemu kašipot do razreševanja težav.

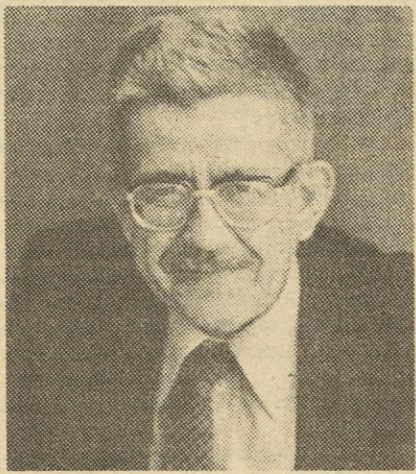
Mar torej ni točnih ekonomskih izračunov za pričakovane izide sanacije?

Čisto res je, da »vsak papir še ni sanacija«. Še bolj pa je res, da za sanacijo ni dovolj le papir, čeprav le-ta vse prenese. Prelepo bi bilo, če bi bile sedanje težave Elektrovez samo posledice nekaj napačnih poslovnih odločitev: zamenjali bi poslovanje, spremenili odločitve, izračunali izide in vse bi bilo spet v redu. Korenine nepravilnosti pa so globlje. Od začetka proizvodnje do izročitve naprav, kakršne izdelujemo v Elektrovezah, mine v svetu in pri nas vsaj leto dni; v proizvodnji pet in več let, v uporabi deset in več let. Elektrovezve vodi v dveh desetletjih sedaj že šesti direktor s svojimi sodelavci — in vsak je prevzel to nalogo potem, ko je drugje že izprical lastno sposobnost in uspešnost: težave pa so tu.

Elektrovezve so nastale zato, da bi namenskim uporabnikom, PTT in drugim sistemom zagotovile vsaj delno neodvisnost od tujine. Ta pomeni strateške prednosti in omejitve prednosti uvoza za enako število naprav na četrtino ali petino. Seveda pa je proizvodnja v sorazmerno majhnih količinah dražja in izvoz v razvite države skoraj nemogoč. Takšna proizvodnja seveda terja in v vseh urejenih državah tudi uživa enotno usmerjanje, financiranje in zaščito: to pa pri nas žal — če odštejemo namenske odjemalce — že vrsto let ni tako. Neracionalni in neobvladani tuji in domači konkurenci izpostavljena proizvodnja pa naj bi si, takšna je seveda družbena nujna zadnjih mesecev, še sama zaslužila velik del uvoza reprodukcijskega materiala iz razvitih držav!

To seveda terja temeljno preusmeritev Elektrovez, ki žal najbrž ni družbeno racionalna, je pa možna, vendar terja nekaj let. Takšna preusmeritev je neizbežno povezana z občutnimi tveganji in negotovostmi, saj poteka ob hitrih tehnoloških spremembah v telekomunikacij, ki jih znamo le deloma predvideti, pa ob še hitrejših in še bolj nepredvidljivih spremembah pogojev delovanja in gospodarjenja v našem družbeno ekonomskem okolju. Podrobnih ekonomskih izračunov, ki bi bili smiselni in zanesljivi, nima v takšnih prilikah nobena organizacija in nobena družba, tudi naša ne.

Nekateri terjajo natančne izračune ekonomskih izidov zdravljenja in oz-

Mitja Tavčar

dravljenja Elektrovez, ki bo trajalo nekaj let. Pri tem pa mesečna realizacija proizvodnje vedno znova odstopa od napovedi ob začetku meseca za tretjino ali celo polovico — pri proizvodnem ciklu, ki traja leto dni.

Ali to pomeni, da predlagate in izvajate sanacijo »na pamet« — ali pa celo sploh samo zaradi sanacije?

Tudi takšnih očitkov ne manjka, čeprav sodim, da niso upravičeni, da večinoma niso konstruktivni in da so vsaj včasih tudi zlonamerni.

Resnica je enostavna in morebiti prav zato težje sprejemljiva. Elektrovezve sedaj delujejo v okolju, ki se mnogo bolj in hitreje spreminja, kot v vsej preteklosti delovne organizacije — in se tem spremembam prepočasno prilagajajo, zato pa manj uspešno poslujejo. Žal teh sprememb ne znamo dovolj natančno predvidevati (ko bi to le zmogli v vsem jugoslovanskem in svetovnem gospodarstvu!), zato pa moramo izboljšati sposobnost Elektrovez, da se nanje čim uspešneje odzivajo.

Iskranje rešitve v sedanji ureditvi Elektrovez — v razdrobljenosti, zaprtosti v ozke kroge, slepih ulicah malo perspektivne strokovne zasvojenosti in tako naprej — je jalovo početje, ki vodi le do dobronamernih, pa nekoristnih obljub, »da bomo delali bolje«, »da bomo hitreje razvijali«, »da bomo manj kasnili«, »da ...«. Žal je takšnih obljub še vedno precej tudi v sanacijskem načrtu, predvsem v načrtih temeljnih organizacij za sanacijo.

Zadeve se moramo lotiti pri koreninah: s poenostavitvijo ureditve Elektrovez, upravljanja in poslovanja je mogoče povečati okretnost Elektrovez in doseči koncentracijo razpoložljivih moči na ključne programe. To pa je proces, v katerem je nešteto neznank in ki ni mogoč brez ocen, strokovnih presoj in zavestnega tveganja.

Uspešnost takšne usmeritve je odvisna predvsem od dveh dogajanj. Prvo je čim širše soglasje v delovnem kolektivu, ki se odraža v stališčih družbeno političnih organizacij in samoupravnih organov ter seveda v splošnem vzdušju. To soglasje dosegamo, čeprav s težavami, človeško se je pač otepati spre-

memb in korakov v neznano, če je mogoče shajati, pa čeprav le zivotariti po starem. Drugo pa je kadriranje pravih strokovnjakov in poslovnikov na odločilna mesta v izboljšani organiziranosti — in prav tu so hude težave.

Elektrovezve imajo vendar strokovnjakov na pretek?

S to enostransko ugotovitvijo nam strežejo na vsakem koraku in ne pomislijo, da je protislovna. Res ima od 1400 delavcev Elektrovez čez 300 višjo ali visoko izobrazbo, največ tehniško. Statistično je strokovnjakov zares na pretek. Mar sedanje težave Elektrovez pomenijo, da ti strokovnjaki »ne znajo« ali celo, da »nočejo«? Seveda ni res ne eno in ne drugo.

Predvsem za usmerjanje in upravljanje v organizaciji, ki ima tako zahteven program in seveda problematiko, niso dovolj le tehniška znanja. Povrh statistika vara: strokovnjakov je v Elektrovezah za obstoječi program, ki je itak preozek za zahteve trga, znatno premalo in ne preveč. Razvoj zahtevnih tehniških sistemov, kakršni so kar po vrsti izdelki Elektrovez, terja nekaj deset ali celo sto »inženirskih let« za vsak izdelek — in teh je v Elektrovezah več kot ducat.

Pravijo nam: kar brž ukinite pol programov in preusmerite strokovnjake na preostale — vendar pozabljajo, da dandanašnja visoka specializiranost pomeni tudi strokovno zasvojenost delavcev, ki morajo začeti svoj osebni razvoj skoraj od začetka, če preidejo na bistveno spremenjen program, to pa gre le v mladih letih. Gibljivost tehniških strokovnjakov je torej omejena in otežkoča koncentracijo na izbrane programe, čeprav postajajo le-ti v zadnjih mesecih in po obilici zahtevnega dela vse jasnejši.

Ozko specializirana tehniška znanja pa niso dovolj za ozdravljanje Elektrovez. V organizaciji je malointerdisciplinarnega tehniškega znanja, še mnogo manj pa ekonomskih, organizacijskih, upravljalških in podobnih poslovnih znanj. Nekaj sodelavcev s takšnimi znanji in izkušnjami bo treba pridobiti od zunaj, večino pa preusmeriti in dopolnilno izobraziti iz vrst delavcev v Elektrovezah.

Resna ovira v teh prizadevanjih je zakoreninjen odnos tehnikov specialistov do strokovnjakov netehnikov. Tehniki radi verjamejo, da je mogoče vsako dejavnost enoveljavno in enolično opredeliti po zgledu dva krat dya je štiri — ali nezmotljivosti ohmovega zakona. Pri tem pozabljamo, da je v tvorjenju in izvajanju politike organizacije, tudi Elektrovez, mnogo več neznank, ki jih ni mogoče enoveljavno opredeliti.

Presojam, predlogom in odločitvam, ki neizbežno potekajo v pogojih delnega znanja in negotovosti, preradi pripisujemo, da so »nestrokovne«, »ekonomsko neizračunane« in tako naprej — to pa marsikoga dokončno odvrne od domala vsakega strokovnega delokroga razen ozko tehniško specializiranih. Lastne napovedi o rokih za razvoj ali začetek proizvodnje novih izdelkov skoraj praviloma prekoračujemo za cela leta, obenem pa terjamo podrobne izračune o poslovanju lastne organizacije za vrsto let.

Tudi sprememba takšnega gledanja, tako sodim, je bistvena za ozdravitev Elektrovez in za izhod iz navedene preobilice in resničnega pomanjkanja strokovnjakov, ki naj jo opravijo.

Jedro sanacijskega načrta so spremembe organiziranosti Elektrovez, čeprav so od zadnje reorganizacije minila komaj tri leta. Je to upravičeno?

Sodim, da je — pač zato, ker so se pogoji delovanja Elektrovez samo v

Nadaljujejo z izvajanjem reorganizacije

Delavski svet delovne organizacije DO Elektrovez je na 13. seji dne 24.9.1982 obravnaval osnutek samoupravnega sporazuma o spremembah v organiziranju delovne organizacije in temeljnih organizacij v njeni sestavi ter sprememb samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo in sprejel sklep, da se ga posreduje v poprejšnjo obravnavo delavcem temeljnih organizacij, ki bo trajala do vključno 9.10.1982.

Hkrati je DS sprejel tudi rokovnik aktivnosti za obravnavo in sprejem tega samoupravnega sporazuma ter, da delavci skupnih služb ne bodo odločali na referendumu o tem sporazumu, s katerega vsebino pa morajo biti kljub temu seznanjeni. B.C.

zadnjem letu spremenili bolj, kot prej v dveh desetletjih. Marsikaj se je celo spremenilo med sprejemanjem in dosedanjim izvajanjem sanacijskega načrta!

Spremenjeni pogoji terjajo spremembo ciljev in sredstev, s katerimi jih dosegamo, ne nazadnje organiziranosti. Ta odloča predvsem delovanje upravljalnega sistema v organizaciji, se pravi pretok informacij, tvorjenje odločitev, pa izvajanje in nadzor nad njim. Trdno verjamemo in z nami se strinjajo strokovnjaki izven Elektrovez, da predvidena organiziranost bistveno povečuje strnjeno in odzivnost Elektrovez na spremenljivo okolje.

Upamo — in v tem nas podpirajo družbeno politične organizacije in velik del zavestnih sil v Elektrovezah — da preureditev Elektrovez odpira tudi proces spremenjanja miselnosti. Ozdravitev Elektrovez ni ob slepi zavoranosti v tehniško privlačne, pa gospodarsko nevzdržne sisteme, ob skupinsko lastniških odnosih, ob razdrobljenosti in neenotnosti, ob zavoranosti v želje (zanjo smo skovali pojem »pravljicarstvo«) namesto realizma, ob slepi veri in zahtevah, da bo neka neopredeljena družba kar naprej reševala naše težave....

Reorganizacija je le sredstvo za uveljavitev prerajene miselnosti, ki prodira v Elektrovezah, pa zastaja ob nepotrebnih ovirah.

Temeljno vprašanje pa le obstaja: kdaj moremo pričakovati ozdravitev Elektrovez?

Precej nejevere zanjemo ko trdimo, da gre žal za dolgoročen proces, ki se bo že zaradi večletne dolžine inovacijskih in reprodukcijskih krogov potegnil čez nekaj let. Sprmiti moramo miselnost in to ne gre brez noč — pa še zapletenost predpisov in postopkov zavlačuje dogajanja, saj rabimo za odločitev o enostavnih organizacijskih spremembah leto dni in več.

Po več kot četrto stoletja in po ducatu različnih delokrov v Iskri trdim, da je zapletenost in zahtevnost položaja v Elektrovezah kar edinstvena, vendar trdno verjamem, da so za »ozdravitev« dobri izgledi. Elektrovezve imajo program, ki žal ni zaokrožen, vendar ga je mogoče dobro prodajati in tudi cene so v Jugoslaviji toliko visoke, da omogočajo razširjeno reprodukcijo in vsaj deloma krijejo negospodarnost majhnih serij. V Elektrovezah nabrano znanje o tvorjenju in uporabi zapletenih elek-

tronskih sistemov sodi v vrh Iskrinih in jugoslovanskih možnosti.

Z ustrezno notranjo ureditvijo moramo ustvariti pogoje za racionalno srednjeročno usmeritev (in delno preusmeritev) Elektrovez na področju proizvodnega programa. Dotlej pa se moramo kajpak ravnati po nešteto preskušanih vodilih umnega gospodarjenja: omejene zmožnosti (kadri, obratna sredstva, uvoz) moramo vlagati tako, da si zagotovimo zadosten dohodek — pogoj zato pa je najprej in predvsem polna izraba proizvodnih zmogljivosti.

Med najbolj temeljne sodi hitra preusmeritev v izvoz, predvsem na konvertibilno področje. Malokatera organizacija v Iskri se more pohvaliti s tolikšnim vzponom, kot Elektrovez: leta 1981 smo izvozili za manj kot milijon »trdih« dolarjev, letos skoraj za tri milijone, naslednje leto bomo dosegli 6 milijonov, dolarjev — to je letna rast za povprečno 145%! Žal ima ta uspeh senčne plati, saj smo zavaljo izvoza popolnoma in najbrž nepopravljivo zanemarili cela področja na domačem trgu in jih prepustili konkurenci, pretežno tuji.

Pri koncu so doslej najpopolnejše analize proizvodnega programa Elektrovez in postopno se proži preusmerjanje, ki pomeni zlasti opuščanje neštvarnih in megalomanskih načrtov iz preteklosti ter vključevanje v politiko telekomunikacij Iskre.

Najbolj opogumljajoča pa je rast odpora v kolektivu proti posameznikom in skupinam, ki zavaljo raznih razlogov zavirajo preusmeritev Elektrovez ter nastajanje vzdušja, ki bo omogočilo bistveno pomladitev in osvežitev poslovodne posadke v Elektrovezah.

Časa za ozdravitev je na voljo le malo, dohiteti bo treba marsikaj zamujenega, vendar sodim, da lahko Elektrovezve leto 1983 končajo brez izgube in da je vsebinsko sanacijo programa, ki je bistvena sestavina Iskrinih telekomunikacij, mogoče izpeljati v 3 do 5 letih.

Dopisujte

SOZD ISKRA Izobraževalni center Ljubljana

V skladu s programom za uvajanje krožkov za izboljšanje proizvodnje v Iskri, sklopom KPO SOZD Iskra in področnih kolegijev za kakovost, razvojno raziskovalno dejavnost ter kadrovske dejavnosti in izobraževanje in na osnovi dogovora s KOS SOZD Iskra

razpisujemo STROKOVNO USPOSABLJANJE po programu:

Vodenje krožkov za izboljšanje proizvodnje

v času od 19. do 21. okt. 1982

Strokovno usposabljanje je namenjeno vodjem krožkov za izboljšanje proizvodnje. Krožki za izboljšanje proizvodnje so množična oblika za aktivno vključevanje delavcev za izboljšanje procesa in izdelkov. Krožek za izboljšanje proizvodnje združuje 5—12 delavcev, ki opravljajo podobna dela in naloge, se redno sestajajo po eno uro na teden pod vodstvom vodje krožka in prostovoljno z namenom, da ugotavljamo probleme, analizirajo vzroke in izvedejo ali predlagajo izboljšave.

Vodja krožka je predelavec, skupinovodja ali delavec, ki ga bodo člani krožka izberejo iz svoje sredine.

Za prvo skupino krožkov v DO naj pospeševalci skupno z delavci in v dogovoru z vodstvom TOZD izberejo ustrezne kandidate.

Vodja krožka je delavec s primerno izobrazbo in poznavanjem procesa, ki pozna in obvlada tehnike dela v krožku. Sposoben mora biti organizirati delo v krožkih in tolmačiti tehnike dela članom krožka.

VSEBINA:

1. KROŽKI ZA IZBOLJŠANJE PROIZVODNJE
 - 1.1. Tolmačenje modela in načina delovanja krožkov, akcija uvajanja krožkov v Iskri
 - 1.2. Zbiranje zamisli, osnove in tehnike
 - 1.3. Delovanje krožkov in organizacija sestankov
 - 1.4. Enostavne statistične tehnike za vodje (I)

2. TEHNIKE DELA V KROŽKIH
 - 2.1. Zbiranje in prikazovanje podatkov, oblike zbiranja podatkov
 - 2.2. Pareto analiza
 - 2.3. Histogram
 - 2.4. Enostavne statistične metode za vodje (II)

3. PRIPRAVLJANJE IN PREDSTAVLJANJE PREDLOGOV

- 3.1. Analiza vzrokov in posledic
- 3.2. Predstavljanje predlogov
- 3.3. Krožki za izboljšanje proizvodnje, vprašanja in odgovori na vprašanja

ČAS IN KRAJ:

S programom strokovnega usposabljanja bomo pričeli 19.10.1982 ob 8,00 uri v hotelu Transturist, Škofja Loka. Zaključek seminarja predvidevamo 21.10.1982 ob 16,00 uri.

VODJA PROGRAMA:

Lotar KOZINA, dipl. ing., SOZD ISKRA, DSSS

CENA strokovnega usposabljanja:

V ceno 4.700 din so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejeli račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci v svojih TOZD oz. DSSS.

PRIJAVE:

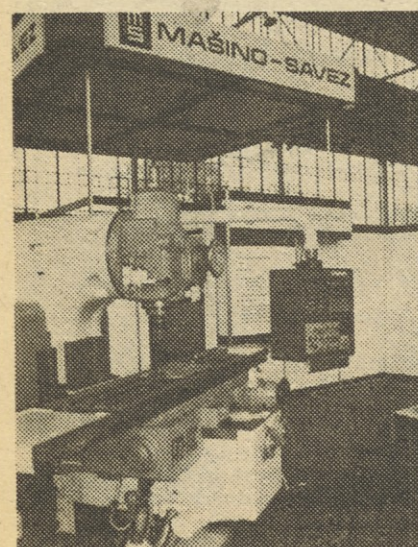
Prijavnice pošljite najkasneje do 11.10.1982 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3, Mariji KRISTAN, etaža XI.

Podrobnejše informacije lahko dobite pri vodji programa Lotarju KOZINI, TEL.: št.: 061/222—234, ali pri vodji področja kakovosti v vaši DO.

Po zagrebškem sejmu

(Nadaljevanje s 3. strani)

— navojna vretena s kroglično matico, ki zadoščajo potrebam preciznega pozicioniranja za numerično krmiljenje in precizne orodne stroje. Novo razvito serijo NFN razvojnih vreten s kroglično

Sodelovanje s Titovimi zavodi — Skopje.

matico nudi Iskra na osnovi sodelovanja, ki smo ga pred kratkim vzpostavili z eksperimentalnim razvojnim institutom ICS za orodne stroje iz Pekinga.

— ter s servomotornimi pogoni za obdelovalne stroje sodobnejših konstrukcij, kjer je osnovna naloga podajalnih pogonov, da programirane geometrične podatke pozicije, ali konture obdelovalna verodostojno prenaša.

Na stroju HVG—1000 — rezkalni stroj, proizvodnje Metal — Progres iz Zrenjanina, smo predstavili digitalni merilni instrument NP—31, skupno z linearnimi merilnimi dajalniki, ML—10.

Instrument omogoča hitro, zanesljivo in zvezno merjenje, pri čemer se bistveno poveča produktivnost in natančnost obdelave, medtem ko smo z Jelšingradom sodelovali s klasično elektroopremo v binarni izvedbi.

Čeprav na sejmu nismo prikazali najnovejše razvojne dosežke s področja avtomatizacije v industriji — v strojogradnji, smo omenjeno mednarodno prireditve izkoristili za predstavitev kompletnega sistema za elektronsko krmiljene obdelave orodnih strojev, z napravami, ki so bile že deležne mnogih pohval s strani tujih strokovnjakov. Š.D.

V IEZE gradijo stabilizacijo na izvozu, racionalnem poslovanju in na domačih surovinah

Predsednika kolegijskega poslovnega organa v Industriji elementov Staneta Kovačiča smo prosili za pogovor o stabilizacijskih prizadevanjih. »Pri nas stabilizacija ni nič novega, ne gre za neko kampanjo, ampak stabilno gospodarimo že leta in leta, kar dokazujejo že proizvodnja in tehnologija, ki bazirata na domačem znanju in domačih materialih. Izvozimo pa daleč nad polovico vseh izdelkov, že leta in leta«, nam je dejal v uvodu.

Kako ste se pri vas vključili v stabilizacijska prizadevanja?

»Kakega uradnega stabilizacijskega akta za delovno organizacijo nimamo. Imamo jih po TOZD. Vendar menim, da stabilizacija ni enkratna akcija, ampak je to permanenten proces, ki ni nikoli zaključen. To je približno tako kot z razvojem v tovarni, ki ni enkrat, ampak je to neprestano ustvarjanje.

Danes srečujemo mnogo tovarn in delovnih organizacij, ki se ponajboj z učinkovitimi stabilizacijskimi akcijami in tudi z določenimi uspehi na tem področju. Tako je v proizvodnji, izvozu in še kje. Tako nekateri leta nazaj niso nič izvažali, zdaj pa se lahko pohvalijo z visokimi indeksi rasti izvoza. Pri nas pa je precej drugače. Mi smo se usmerili v izvoz že desetletja nazaj in zato so danes naši indeksi rasti precej manjši in zato nas manj opazijo in dobivamo manj ali nič priznanj.

Vendar proizvajati elektronske elemente in jih prodajati na zahtevni svetovni trg pomeni, da se moraš obnašati stabilizacijsko tisti hip, ko si se pojavil na svetovnem trgu. V hipu se moraš podrediti neusmiljenim pravilom ekonomike, spopasti se moraš s konkurenco, ki nudi boljše in to po najnižjih možnih cenah.

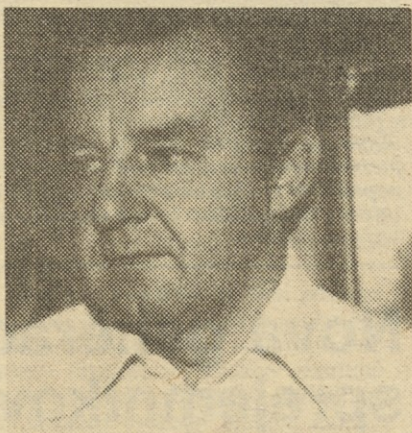
Tako lahko rečemo, da je stabilizacija v IEZE permanenten proces, ki ima svoje začetke že leta in leta nazaj. Kajti, če hočeš proizvajati elemente, jih moraš v velikih serijah. Takih količin pa jugoslovanski trg ne rabi in zato je izvoz za nas nujen. Čim pa smo v izvozu, se moramo po kvaliteti, zanesljivosti, ceni in še v čem povsem podrediti najzahtevnejšim svetovnim normam.

Kje ste dosegli največ v ustaljenih prizadevanjih?

»Tu gre za dve področji, ki sta tudi zdaj najbolj pereči. Prvo je pomanjkanje deviznih sredstev, drugo pa je izredno slab položaj likvidnosti. Sicer pa to ni le naš problem, z njim se otepamo v Iskri in vsem gospodarstvu. Sicer smo v primerjavi z ostalo Iskro le nekoliko na boljšem.

Izredno se je položaj na področju zunanjetrgovinske menjave zaostрил zlasti po novem deviznem zakonu. Zato je vse teže balansirati med izvozom in uvozom. Do junija smo lahko porabili do 65 % lastnih ustvarjenih deviznih sredstev. Po prvem juniju pa le 31 %, kar pomeni, da TOZD praktično razpolagajo le s 25 % ustvarjenih konvertibilnih deviz. To pa v IEZE pomeni, da nobena TOZD razen Polprevodnikov, nima dovolj deviz za najnujnejši uvoz repromateriala in rezervnih delov.

In kaj sedaj? Naj zapremo tovarne, ali skušamo najti druge rešitve? »Problemi so zato, da jih rešimo,« je rekel nekdo. Moramo najti rešitve, da bomo s temi minimalnimi deviznimi sredstvi zagotovili kolikor toliko normalno proizvodnjo naših, ozko začrtanih in specializiranih programov. Tu moramo peljati stabilizacijsko politiko izredno tenkočutno in gospodarsko, da premostimo to obdobje.

Stane Kovačič.

Tako bomo jasno čim več uvoznih materialov zamenjali z domačimi, kjer koli bo to mogoče. To morda zveni precej stereotipno, vendar vseh možnosti še nismo izkoristili in rezerve moramo aktivirati za vsako ceno. Naj ob tem povem, da je zamenjavo dobaviteljev možno narediti tako, da bi repromaterial kupovali doma ali pa na vzhodnem trgu, za kar je več možnosti.

Z domačimi dobavitelji pa spet ni lahko. Ob zaostrenem deviznem položaju je nastala pri dobaviteljih surovin pravcata džungla pritiskov za devizno participacijo in za sovlaganja. Zdaj, po politični in administrativni ureditvi je sicer nekoliko bolje, a vendar je deviznih participacij preveč, tam, kjer so upravičene in tudi tam, kjer zanje ni osnove. Tako smo prišli z dežja pod kap, namesto da bi kupovali za dolarje na konvertibilnem trgu, se gremo doma participacije, kar je pogostokrat še huje. Vendar doslej rešitve za ta položaj še ne vidimo.

Zato si prizadevamo, da bi čimveč surovin dobili na klirinškem področju, ki nam je bolj dosegljivo. Prav tu pa ste nam naredili novinarji velikansko medvedjo uslugo. Raztrobentali ste naš težaven položaj in vzhodni dobavitelji so navili cene. Podobno pa je na zahodu, kjer so naši kupci elementov zelo pritisnili na cene in nas prisilili na popuščanje in pocenitve tudi tam, kjer se nam draži in višajo stroški. Tako je preusmeritev uvoza z zahoda na vzhod težavno in drago. Ob tem je dohodkovni efekt v naših TOZD manjši, kar še zaostreje likvidnost položaj.

V normalnih pogojih bi se rajši odločili za nakupe na zahodu, saj so tam cene repromateriala nižje. Tako bi bilo za nas tudi mnogo bolj ekonomsko zanimivo.

Drug način, ki ga skušamo realizirati pa je začasni uvoz surovin in predelava v končne izdelke. Pa tudi tu ne kaže rožnato. Naši kupci imajo z dobavo surovin določeno delo in stroške in zato ob morebitni dobavi materiala znižujejo cene naših končnih izdelkov. Skušali bomo marsikaj urediti prek Iskrinih zastopstev in firm v tujini. Tako si obetamo sprejemljivejšo rešitve začasnega uvoza. Na tak način bomo prišli do čiste

stega zaslužka deviz, brez devizne participacije, ker bomo pač prodali naše delo in znanje.

Tretja rešitev pa je selekcija našega proizvodnega programa. To se pravi, da bomo proizvajali večinoma izdelke, ki potrebujejo čim manj uvoznih materialov. Tu pa je težava, na primer v Mokronogu in Magnetih. Ti imajo le en proizvodnih artikel, ki pa je nujno vezan na uvozne materiale. Tako v Mokronogu in v Magnetih lahko delajo le elektrolite in magnete. Ob tem je edina možna rešitev prehod na rezervne programe. To pa je spet škoda, saj imata obe tovarni sodobno in visokoproduktivno opremo, ki bi v tem drugem primeru ostala neizkoriščena. Navsezadnje pa v Jugoslaviji življenjsko nujno rabi elektronska industrija elektrolite in magnete. Vnasprotnem primeru bi bilo treba oba izdelka uvažati.

Vsa ta vprašanja smo pretresli na razširjenem kolegiju 15. septembra in sprejeli tudi ustrezne sklepe, ki jih bo treba v posameznih TOZD in v delovni organizaciji dosledno realizirati.

Te rešitve so tiste, ki dajo 90 do 95 % vsega učinka. So pa še rezerve, ki jih moramo poiskati. Tako še vedno premalo gospodarno ravnamo z dragim repromaterialom, še vedno bi najbrž marsikdo brez škode ostal doma in ne bi potoval v tujino, torej imamo še nekatere kategorije, ki bi lahko pripomogle k deviznemu varčevanju.

Seveda pa bomo ostali še vedno močan izvoznik, sedaj izvozimo med 50 in 55 % fizičnega obsega proizvodnje, bomo pa ta procent še zvečali, seveda, če nam bo uspelo tudi večati proizvodnjo.

In kje so žarišča nelikvidnosti v vaši DO?

»Menim, da je največ sredstev vezanih v zalogah materialov. To je sicer reden pojav. Ker pa zdaj teh, zdaj drugih surovin primanjkuje, seveda nabavniki kupijo takrat, ko je material možno dobiti. Žal pa te zaloge niso v celoti kompletirane in pripravljene po asortimentu, ki ga proizvodnja zahteva.

Pri nas v DO likvidna sredstva združujemo in tako je možno premoščati zadrege ene TOZD za določen čas z likvidnimi združenimi sredstvi, ki se seveda obrestujejo in nato vračajo. Tako so združena sredstva pozitiven faktor v gospodarjenju.

Žal pa nekatere TOZD le preradodarno nabavljajo zaloge in vežejo obratna sredstva — ker so pač združena. Mislim, da bi se gospodarske obnašali, če bi razpolagali le s svojim, doma ustvarjenim denarjem.

F. Kotar

Jožica Kocmur v pokoju

Pred nekaj tedni se je po 35 let delovne dobe odpravila v zasluženo upokojevo Jožica Kocmur, do tedaj zaposlena kot socialna delavka v TOZD Keramični kondenzatorji Žužemberk. Polnih 26 let je delala v Iskri od tega 10 let v Tovarni radijskih sprejemnikov v Sežani, ostalih 16 let pa v TOZD KEKO Žužemberk. Skozi celotno obdobje je opravljala delo socialne delavke, torej delo z ljudmi, v spoznavanju in reševanju vseh njihovih problemov, vprašanj in težav.

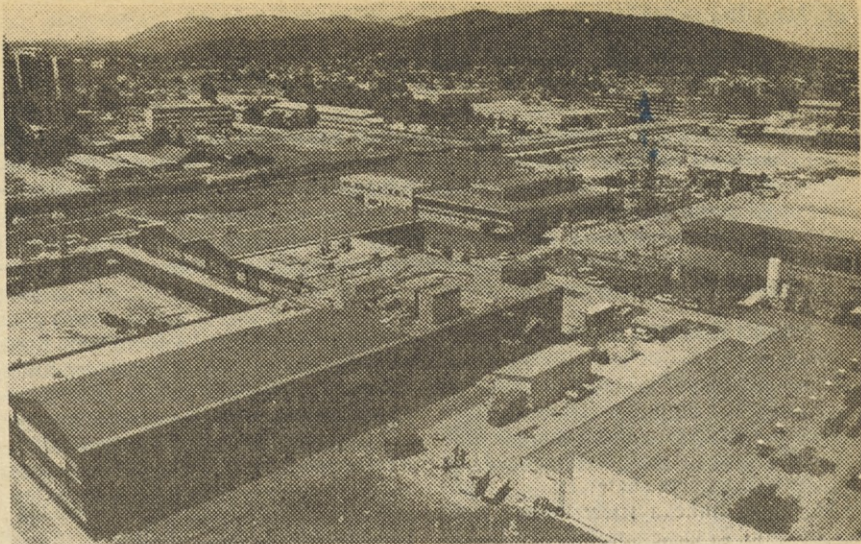
Ko se je 31. avgusta poslovila od svojih sodelavcev na zaključni večerji v hotelu ROG v Dolenjskih Toplicah, se je v imenu vseh sodelavcev poslovil direktor TOZD Tušan Lavrič.

V svojem izjavljanju je nakazal njeno aktivnost tudi v vrsti pomembnih družbenih funkcij, od sekretarja osnovne organizacije ZK, predsednika sindikata OOOZS, predsednice RK itd.

V zaključnih besedah je dejal: »Prepričan sem, da se bo vaša aktivnost tudi po upokojitvi nadaljevala v družbenih organizacijah Krajevne skupnosti, še predvsem na področju naše najhumanejšje organizacije RK, v katero ste vložili še posebni napor in delali tudi zelo uspešno.

V nepozabnem spominu bo ostal vsem prisotnim ta prijetni večer ob odhodu v upokojevo Jožice Kocmur, sopek cvetja in praktično darilo od sodelavcev in še posebno od delavcev iz neposredne proizvodnje KEKO programa.

KJ

Industrija elementov v Stegnah.

Prizadevni delavki Anici Hrovat so sodelavke in sodelavci v montaži Tovarne stikal izročili darilo ob odhodu v pokoj in se od nje prisrčno poslovili. V Iskri se je zaposlila leta 1946, nekaj časa je delala v Stevcih. Leta 1958 se je ponovno vrnila v naš kolektiv in pričela delati v montaži selenskih usmernikov, štiri leta kasneje je prešla v Stikala. Ob odhodu nam je zaupala, da bi še delala, pa je mož bolan. V svojem delovnem okolju se je dobro počutila. Želi, da bi še uspešneje poslovali. Tudi mi ji želimo zdravja in zadovoljstva v pokoju.

PREJELI SMO:

Razmišljanje ob članku: »Bogate priprave na sindikalne kongrese« v številki 34.

Na pobudo RS, skupaj z OOS je bil posvet prek 60 sindikalnih delavcev iz raznih DO severnoprimorske regije, v prisotnosti vseh najvišjih predstavnikov, ki tu sodijo, kaj veljajo in takšno strukturo tudi obogatijo.

Človek, lahko je tudi delavec, se ob tem zamisli in kot so vsi ti visoki funkcionarji sindikata (delavcev) prešli na glavno temo, tako delavec preide na svoje razmišljanje, odtujen temu dogajanju.

Nekaj glavnih tem, ki so jih široko obravnavali v 2 uri dolgi razpravi, so kot nekaj abstraktnega v današnjem težkem času. Kdo od »navadnih« delavcev je bil prisoten, ne z da bi kvaril strukturo, brez naziva, a bi lahko iskreno in pošteno povedal, kaj ga teži, zakaj je težko sodelavcu, kako vidi sam nepravilnosti, kdo po imenu se mu zdi neodgovoren, kaj bi delavci radi spremenili, da bi bilo kaj bolje?

Iz posveta, še manj pa iz članka, ne more izvedeti, kakšen korak je bil ali bo storjen, kdo bo kaj napravil, kakšne pričakujemo rezultate.

Če so takšna posvetovanja še v modi (leto 1982) in sama sebi namen, potem je očitno, kako prijetne so navade struktur, ki potem na kongresu še obširneje razpredajo iste parole in sklepe, ki jih iz leta v leto ponavljamo in od njih delavec in vsi skupaj bolj malo imamo.

In kaj sprejemamo na drugih kongresih ter takoj za tem ponavljamo na sejah, sestankih itd?

Sindikalni delavci, ki so si z zanimanjem ogledovali proizvodnjo, so morda pristopili k delavcu in ga vprašali kaj misli ob delu, o problemih, kaj čuti v vsakdanjem življenju, kaj si želi, da bi bolje delal in zakaj tolikšna pasivnost do dogajanja. Je to mar nezaupanje? So morda kakšno teh besed, misli prenesli na ta posvet, ali kam drugam? Se morda bojimo drug drugega, tovariškega sodelovanja ali smo sprejeli oportunistem, kot najlažjo obliko življenja!

Posebni tim bo pripravil zaključke in jih posredoval republiškimi sindikalnim kongresu. Kaj naj to pomeni delavcu? Kdo je ta, ki v imenu njega govori in sporoča ne, da bi sam smel, upal, želel povedati, kar pač sam misli? Je sindikat samo oblika, ali tudi vsebina? Če bomo hoteli slišati glas delavca, potem mu moramo prisluhniti, ga postaviti pred dejstvo da govori, kar bo nato tudi storil, brez bojazni, da bo čutil posledice in ne samo stabilizacije, ker za to smo res vsi krivi, a ne enako odgovorni, najmanj pa neposredni delavec.

In ko toliko govorimo o delavcu, za katerega vemo kdo je — kdo je potem

(Nadaljevanje na 6. strani)

Marija Kolenc iz mokronoške Iskre se je te dni poslovila od sodelavcev in odšla v pokoj. Vsi, ki so delali z Marjo, so jo imeli radi in zato je bilo slovo zelo prisrčno in simbolično darilo so bila odraz prijateljskih vezi. Marijo smo vprašali, s kakšnimi občutki odhaja iz Iskre. Kar težko grem, saj 19 let dela, skrbi, uspehov in težav pusti množico spominov in poveže ljudi, ki so vs to »dali skoz«. Odhajam z najlepšimi spomini in želim, da bi naš kolektiv še naprej delal uspešno in imel delo, za katero smo se velikokrat tako bali. Sicer mi pa v »penzionu« ne bo dolgčas. Svoje zahteva vinograd in vrt, še več pa štirje vnučki tako, da mi zanimivega dela res ne bo manjkalo.

Prejšnjo nedeljo so se na jezerih pod Krvavcem srečali preživeli borci Kokrškega odreda. V prečudovitem soncu so se svetile okoliške planine, ko so borci obujali spomine na padle tovariše, ki so dali življenje za svobodo in tem najlepšim kotičku Slovenije. Zbralo se je več sto okoličanov iz okolice Cerkelj in nekaj iskraševiz naše kočne jezercih.

Doklej še iz rok v usta?

O težavah v sedanosti in pesimističnih napovedih za bodočnost sežanske Tovarne radijskih sprejemnikov je bilo že dosti govora. Pričakovati bi bilo, da bodo slednjič ugledale beli dan tudi napovedi o skorajšnji razrešitvi težav pri gospodarjenju v sežanski Iskri, vendar to zaenkrat še ni možno. Nasprotno, razmere so zaostrene, kopičijo se napetosti, kajti osebni dohodki kot posledica slabih poslovnih rezultatov omagujejo v borbi z inflacijo in neenakimi podražitvami.

NIZKI OSEBNI DOHODKI

Posledica težav pri gospodarjenju, ki so po zaključku letošnjega polletja »prinesle« 6,7 milijonov dinarjev izgube, so seveda nižji osebni dohodki. Avgusta, na primer, je od 470 zaposlenih skoraj četrtina (113) prejela do 7200 dinarjev osebnega dohodka. Manj od zadržanega OD pa bi moralo prejemati 66 delavcev; tako da je prišlo do absurdnega položaja pri tistih, ki delajo v proizvodnji. Ob 100% doseganju norme bi bil namreč njihov OD manjši od zadržanega, ker pa imajo do višine 6790 din razliko regresirano, se jim tudi norme ne splača presegati. Nekakšen »miren štrajk« se torej kar sam od sebe ponuja — kljub boljšemu, produktivnejšemu delu se delavcem v »kuvertah« to ne bi poznalo, zato raje obsedijo in čakajo do izteka delovnega časa.

To pa še ni vse. V preteklih dneh, kmalu po izplačilih osebnih dohodkov, je narasla napetost v navijalnici transformatorjev. Deževala so vprašanja, kako živeti s tako skromnimi sredstvi, kako iz težav, pa tudi kakšne naj bodo sankcije za vodilne delavce tozda. Ob takih razburjenjih običajno potegnejo iz prahu tudi že pozabljene zadeve, povprašajo zakaj se ne uresničujejo dogovori. Na primer tisti o premeščanju odvečnih režijskih delavcev v proizvodnjo, pa kako bo s premičnim delovnim časom po novem zakonu o delovnih razmerjih. V ozadju vsega pa je seveda veliko, boleče vprašanje: »Kdaj se bo naša tovarna vendarle izvela iz neprestanih težav?«

VELIKO VZROKOV ZA TEŽAVE

Kateri so pravi vzroki za tako težaven položaj sežanskih Sprejemnikov? »Veliko jih je,« meni direktor tozda JOŽE SEDMAK. »Največ težav so nam povzročile nove omejitve pri pravicah za razpolaganje z deviznimi sredstvi. Povrh pa so naši izdelki iz jemo transformatorjev izvozno nezanimivi. Cene za radijske aparate so administrativno zadrževane, zato je ta proizvodnja neakumulativna. Ojačevalne naprave sicer prinašajo dohodek, vendar je vanje vgrajenih relativno dosti uvoženega materiala. Že leta 1980 smo se odločili za preventivno sanacijo, ki pa smo jo morali zaradi nakopičenih vsakodnevnih težav prenehati izvajati. Zaradi izgube v letošnjem polletju smo sprejeli nov sanacijski načrt, ki ni bistveno drugačen od tistega iz pred dveh let. Izhoda iz tako zaostrene položaja pa ne vidim, vsaj do zaključka pričetih investicijskih del ne. V letu 1984, ko naj bi v novi hali na novih strojih in opremi stekla proizvodnja izvozno zanimivih transformatorjev, bi se položaj utegnil popraviti. Takrat naj bi tudi popravili osebne dohodke, ki so sedaj resnično pre nizki. Do tedaj pa bo treba v največji možni meri izkoristiti obstoječe proizvodne in tržne možnosti.

Zakaj v tovarni niso vztrajali pri izvajanju sanacije, ki je bila v letu 1980 še preventivna, saj je bila takratna izguba malenkostna in tudi pokrita znotraj tozda? Pomočnik glavnega direktja DO Široka potrošnja PETER GRČAR, ki je vodil sanacijsko komisijo, meni: »Delež akumulacije v celotnem prihodku po polletnem obračunu leta

1980 je bil le 0,7%. Vrsta slabosti, ki so se nabirale vsa leta, odkar pravzaprav tovarna samostojno deluje, je bil tudi povod za imenovanje sanacijske komisije in sprejemanje sanacijskega načrta. Prvi rezultat je bil viden še istega leta, saj se je stopnja akumulacije že po letnem obračunu dvignila na 3,5% celotnega prihodka. Že v prvi polovici leta 1981 pa so se začele kopičiti težave. Pričelo se je restrikcije pri možnostih za razpolaganje z devizami, primanjkovati je pričelo reprodukcijskih materialov. Vseeno je polletni obračun še vedno pokazal dovolj ugodno sliko, saj je akumulacija še vedno predstavljala 3,1% delež celotnega prihodka. Že konec lanskega leta pa se je položaj temeljito pokvaril. Delež akumulacije je padel na 0,1%, letošnje polletje pa je že negativno. V lanskem letu so vsakodnevne težave z zagotavljanjem likvidnosti, deviznih sredstev in sprotih težav nasploh, tako zaposlile vodstvo tozda, da je za izvajanje dolgoročnih sanacijskih ukrepov preprosto zmanjkalo časa. Sanacijska komisija je zato na svoji 8. seji, ki je bila 28. oktobra lani, sklenila, da delo komisije do nadaljnjega zamrzne.

DO KONCA LETA BREZ IZGUBE?

Razmere v Sežani torej ne ponujajo preveč optimizma. Tudi če bi investicija napredovala po predvidevanjih, da se v 140 milijonov dinarjev redni finančni konstrukcijski nikjer ne bi zataknilo in da bi transformatorji v letu 1984 začeli prinašati devize, pa je treba preživeti tudi do takrat. MAKŠ RUDOLF, računovodja tozda meni, da bi letošnje leto lahko zaključili brez izgube, če ne bo zastojev v proizvodnji. Žal pa proizvodnja v juliju in avgustu, ki sta sicer res počitniško obarvana, ni tekla tako, kot so načrtovali. To in pa dejstvo, da temeljna organizacija že od nekaj časa posluje brez lastnih poslovnih sredstev, pa vzbujajo kaj malo upanja. Likvidnostne težave grozijo, da bodo podrle vsa prizadevanja za »vrtenje« proizvodnje, še temnejšo senco pa na prihodnost tozda mečejo napovedi o višjih obrestnih stopnjah in strožjih pogojih za najemanje kreditov.

REŠITEV IZ ZAGAT LETA 1984?

Kako torej preživeti do »obljubljenega« leta 1984, saj je moč realno predvidevati, da bistveno višjih osebnih dohodkov skoraj ni pričakovati. BOJAN GRMEK, predsednik osnovne organizacije sindikata: »Sindikati se ne bo mogel ločeno od skupnih prizadevanj posvečati težavam posameznikov. Edina rešitev, ki jo vidimo, je v sanaciji temeljne organizacije kot celote. Nizki osebni dohodki povzročajo trenja in napetosti, pa tudi zahteve, ki z željami za boljše gospodarjenje nimajo dosti

opraviti. Ena od takih je, npr., zahteva, da se tudi vodilnim močno priškrbe osebnih dohodkov, pa zahteva da uvedemo novo delitev sredstev za OD. Najnižji OD naj bi bil v višini zadržanega, vendar bi tako zaradi omejene mase dosegli razmerje med najnižjim in najvišjim komaj 1:1,9. To je seveda nesprejemljivo, saj vemo da uravnilovka ne vodi nikamor!«

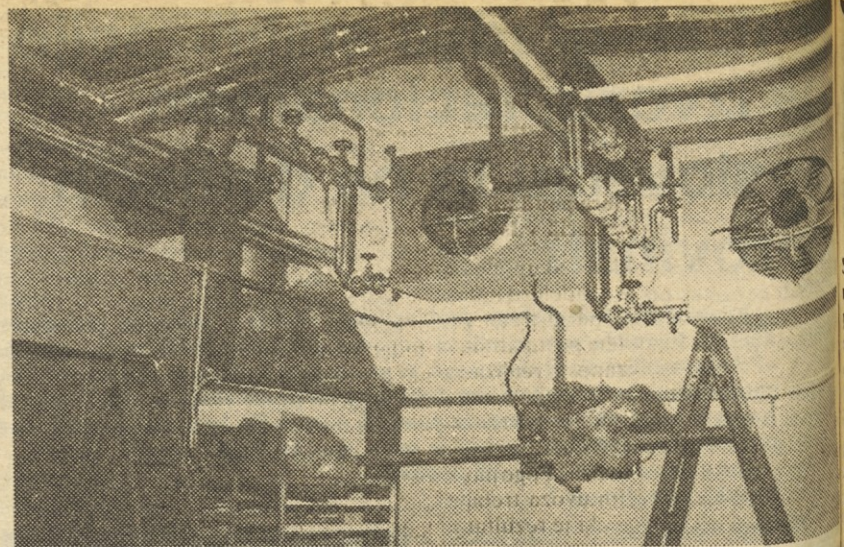
Vloga pri »lajšanju« težav bi lahko imela tudi delovna organizacija Široka potrošnja. Glavni direktor MIRO KREK meni v zvezi s tem: »Že februarja smo se spraševali o vlogi DO pri razvijanju proizvodnega programa TOZD-a Sprejemniki. Do takrat obljubljenega roka, meseca maja, pa odgovora ni bilo moč dati. V preteklem obdobju so bili nosilci razvojne dejavnosti v temeljni organizaciji sami, zdaj pa poskušamo skupaj pospešeno osvajati predvsem perspektivni program transformatorjev. Naš cilj je, da kar najbolj izkoristimo prostorske kapacitete, ki so tej dejavnosti namenjene.«

Odgovor na vprašanje, kako preživeti, pa so poskušali oblikovati slednjič tudi na skupni seji DPO sežanske Iskre 20. septembra. Sprejeli so tri sklepe, ki jih dobesedno navajamo: — Sedanjega sistema nagrajevanja ne smemo porušiti, še zlasti pa ne v korist uravnilovke, ki je za naš družbeni sistem nesprejemljiva. — Povečanje OD je v sedanjih razmerah možno le z ustreznim povečanjem proizvodnje, oz. dohodka, drugega vira ni. Zaradi tega se moramo vsi delavci TOZD maksimalno angažirati na svojih delovnih mestih, da to povečanje uresničimo. Samo tako bomo poslovnemu letu uspešno zaključili in tudi naslednje leto enako uspešno nadaljevali.

Zavedati se moramo, da sedanje močno zmanjšanje proizvodnje, padanje storilnosti, globoka nelikvidnost in temu dodatno še zahteve za povečanje OD neizbežno vodijo v položaj, ki bo zahteval ukrep družbenega varstva.

S sklepi so seznani tudi DPO in izvršni svet sežanske občinske skupščine. Kako pa jih bodo uresničevali, bo pokazal letni obračun.

Stane Fleischman

V TOZD Sestavni deli in delovna sredstva delovne organizacije Avtomatika zaključujejo obnavljanje lakirnice na Savski c. 3. Na osnovi odločbe republiškega inšpektorja za varnost bila v l. 1980 zaradi zastarelosti opreme izdana prepoved obratovanja. Oprema, lakirne kabine in peč, vse to je bilo v obratovanju od 1958. leta. Da bi zadostili varnosti in predpisom, so v delni organizaciji na seji DS sprejeli sklep o nabavi nove peči, lakirnih kabin in kompletne opreme za preskušanje naprav pri SOP Krško. Hkrati so v mesecu maju pričeli z adaptacijo 75 kvadratnih metrov prostora, da bi izboljšali delovne razmere štirim delavcem. V lakirnici opravljajo površinsko zaščito gotovih izdelkov temeljne organizacije. Vrednost investicije je ocenjena na okrog sedem milijonov dinarjev.

Nova generacija TV sprejemnikov

Velika udeležba uvoznega materiala, predvsem pri barvnih tv sprejemnikih, je narekovala konstrukcijo domačega barvnega TV sprejemnika, ki bi poleg tehnološke samostojnosti omogočal tudi možnost prodora na zahtevna inozemska tržišča brez licenčnih omejitev. Seveda pa je pri tem bila zasledovana tudi ekonomika, predvsem povečana udeležba domačih materialov in povečana udeležba dela. Z novim razvojem so se zahtevale tudi nekatere tehnične izboljšave, povečana zanesljivost in čim večja stopnja univerzalnosti.

Pri razvoju novega črno-belega tv sprejemnika je bila zahtevana večja stopnja integracije elementov elektronike, povečana produktivnost, zmanj-

šanje materialnih stroškov in poenostavljeno servisiranje.

Potek razvoja

Razvoj je potekal v več fazah. Prva faza je bila faza iskanja koncepta samega tv sprejemnika. Faza je bila toliko bolj zahtevna, ker je bila sprožena še v času, ko je bil razvoj na slikovnih cevovih nezaključen in s tem ni bilo možno fiksirati nekatere osnovne tehnične parametre elektronike. Šele sredi lanskega leta so bile dane še poslednje možnosti za precizno definicijo.

Pri razvoju je bila tudi postavljena zahteva paralelnosti dobaviteljev za materiale ki se vgrajujejo v izdelek. Potni za seboj velja ta zahteva za vse uvožene materiale. Pri nujnih uvoženih materialih so bile tudi sprožene paralelne akcije za osvajanje v domači industriji. Na osnovi tehnično ekonomske analize svetovnega trga smo se odločili za koncept tv sprejemnika. Tako je v lanskem letu bil izdelan prvi funkcionalni prototip, ki pa je nosil vse sedanje zahteve. Na osnovi funkcionalnega prototipa so bili konzultirani vsi pomembnejši dobavitelji elementov in upoštevane njihove pripombe.

Po opravljenih konzultacijah je bil izdelan prvi razvojni prototip, na katerem so bile opravljene prve meritve in verifikacija nekaterih stopenj in sistemov.

Že v fazi razvojnega prototipa so bili izdelani tudi prvi razvojno tehnološki osnutki za proizvodnjo tv sprejemnika in osnutki kontrolnih merilnih metod. Zaradi vključevanja ostalih tehničnih služb je bilo izdelano več razvojnih prototipov, ki so služili tudi za verifikacijo doseženih rezultatov in za testiranje v inozemskih institucijah.

Na osnovi vseh testiranj in ponovnih preveritev je bil izdelan dokončni model, ki je služil kot osnova za lansiranje izdelave orodij in delovnih priprav za proizvodnjo sprejemnika. Ker je izdelava orodij dolg proces, se je v tovarni izdelala razvojno tehnološka serija 50 kosov sprejemnikov, katere namen je bila dosega ponovljivosti rezultatov in ugotavljanje statističnega povprečja meritev na osnovi dogovorjene merilne metodologije.

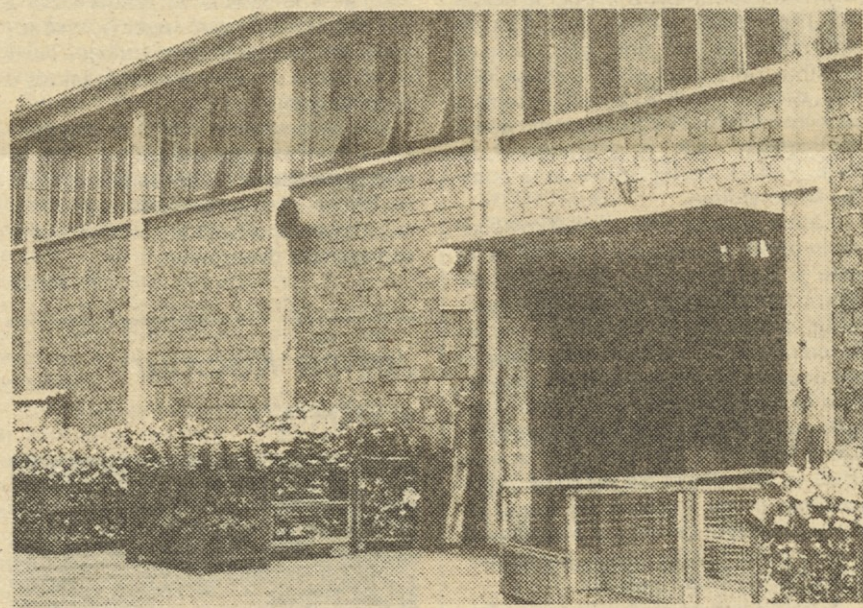
Podoben potek je bil tudi pri razvoju črno-belega tv sprejemnika. Organizacijsko sta bila v tovarni postavljena dva tima, ki sta imela še nalogo priprejeti oba projekta do redne serijske proizvodnje. V timih so vključene predvsem tehnične službe, to je predvsem razvoj, tehnološka priprava dela, kontrola, merilnica, orodjarna in službe nabave in oddelka za plan in analize ter investicije.

Osnovne razlike med novim in starim sprejemnikom

Celotna družina vseh tv sprejemnikov je po zunanosti enaka stari, kajti spremembe so samo v elektroniki.

Novi barvni tv sprejemnik se bistveno razlikuje od starega v porabi energije (Nadaljevanje na 7. strani)

na osnovi novih prejetih inovacij iz komenske Iskre. Tako je v mesecu inovacij 58 avtorjev prijavilo 100 doškov, kar predstavlja 1,89 odstotno udeležbo vseh zaposlenih. Od 100 prejetih invencij je 81 nagrajenih, 69 pa jih gre v nadaljnjo obravnavo. Višina izplačanega nagrada znaša 46.600 din. Tudi glede na izobrazbeno strukturo udeležencev se spremeni odstotek udeležbe pri delavcih s srednjo izobrazbo, ki znaša 4,08%, delavci s poklicem 2,87% in delavci brez poklica z 0,46% udeležbo. Marko Rakušček

Iz tovarne odlitkov v Komnu letos 7 inovacijskih dosežkov.

TOVARNA ODLITKOV KOMEN

Tudi letos inovacijska dejavnost

V 30. številki našega glasila smo podrobno spregovorili o rezultatih in učinkih akcije — mesec inovacij, ki so ga letos v novogoriški Iskri — Avtoelektriki pripravili že petič zapored. Takrat smo tudi zapisali, da nas je tovarna odlitkov Komen razočarala in da zaposleni niso poslali nobenega predloga, ki bi lahko pripomogel k ublažitvi gospodarskih težav in dvigu produktivnosti.

Vendar ni tako! Komisija za inovacijsko dejavnost, ki deluje tudi v tovarni odlitkov Komen, je namreč nekoliko zamudila z obravnavanjem predlogov iz meseca inovacij in tako je prišlo do neljube pomote, ki pa jo bomo v tem sestavku popravili in tako tudi dopolnili poročilo, oz. intervju z organizatorjem inovacijske dejavnosti v delovni organizaciji, ki smo ga objavili v 30. številki »Iskre«. V komenski Iskri je šest avtorjev prijavilo 7 doškov, od katerih gre 6 v nadaljnjo obravnavo. Komisija je stimulatивно nagradila vseh sedem doškov v skupnem znesku 4100 din. Število avtorjev predstavlja 6,9% udeležbo zaposlenih, oz. 8,14% inovacij na število zaposlenih.

Poglejmo sedaj na kratko še dopolnjenih podatkov za delovno organizacijo

SOZD ISKRA, Izobraževalni center, Ljubljana

razpisuje STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE na temo:

Metrologija in preizkušanje

v času od 3.11. do 5.11.1982

Strokovno izpopolnjevanje je namenjeno tehnologom kontrole kakovosti, delavcem v RR dejavnosti in drugim delavcem, ki se ukvarjajo s planiranjem kakovosti in tehnologije kontrole.

Program seminarja je II. del sistematičnega izobraževanja delavcev na področju TEHNOLOGIJE KONTROLE KAKOVOSTI; I. del smo izvajali pod naslovom »Osnove kakovosti in statistične metode.«

VSEBINA:

Udeleženci seminarja se bodo seznanili predvsem z novimi zakonskimi določili na področju preverjanja meril in preizkušanja izdelkov, kot tudi s specifičnimi zahtevami JLA na področju preverjanja meril.

Glede na vedno večjo uporabo sodobne tehnike mikroprocesorjev in mikro računalnikov v kontroli kakovosti, bo dan poseben poudarek uporabi procesnih računalnikov za sistem meritev v laboratoriju in proizvodnji.

Zaradi vedno večjega poudarka na izvozu v dežele v razvoju je del vsebine seminarja namenjen tudi vplivom okolja.

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM:

1. Metrologija v sistemu zagotavljanja kakovosti in zanesljivosti
2. Uporaba mikro—procesorjev in mikroručunalnikov v kontroli kakovosti
3. Preizkušanje izdelkov
4. Preizkušanje na vplive okolja

ČAS IN KRAJ:

S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli 3.11.1982 ob 8. uri v Hotelu Transturist, Škofja Loka. Zaključek seminarja predvidevamo 5.11.1982 ob 14.

NOSILEC PROGRAMA: ISKRA — IKM

Vodja programa: prof. France MIKAR, dipl. ing.

CENA: strokovnega izpopolnjevanja:

V ceno 4.700 din so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejeli račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci v svojih TOZD oziroma DSSS.

PRIJAVE: Prijavnice pošljite najkasneje do 27.10.1982 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Trg revolucije 3, 61000 Ljubljana Sonji Vrhovec. Podrobnejše informacije o vsebini seminarja lahko dobite pri Francetu Mlakarju, 061/218 — 006.

Razmišljanje

ob članku: »Bogate priprave na sindikalne kongrese«

(Nadaljevanje s 5. strani)

ta struktura in vsi tisti, ki bodo v njegovem imenu govorili na kongresu? Mar to niso delavci, mar nismo vsi, z enakimi pravicami in dolžnostmi? Zakaj potem ta odtujenost?

In če hočemo resnično kaj spremeniti v tem odnosu današnjega časa, gospodarstvih in mnogih drugih težav, se spustimo z višin na trdna tla, recimo bobu bob, tovariško si podajmo roke, pustimo tudi poštene besedi veljavo. Že sam občutek, da drugače zadihata, bo dal delavcu drugačen smisel za delo in življenje.

Morda so ta razmišljanja tudi izven realnosti današnjega časa ali nekakšne linije, nekje napačna, a so prisotna v posamezniku. Naj bo v tovarni ali zunaj nje, ni mu vseeno kaj je za njega sindikat in vsa ostala naša družba.

Milan Gruntar

SE ZNIŽANE UVOZNE MOŽNOSTI

»Vse bolj se uresničuje tisto, kar sva zapisala v naslovu najinega zadnjega razgovora: »Le izvoz nam bo omogočil uvoz, in v skladu s tem so v celoti tudi zadnji sklepi Skupščine slovenske samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino.« je med našim ponovnim srečanjem po četrtkovni seji najvišjega telesa SISEOT Slovenije in po petkovem zasedanju nabavnega kolegija SOZD Iskra poudaril direktor uvozne dejavnosti v zunanjetrgovinski temeljni organizaciji v Iskri Commerce Milan Loparnik.

Najpomembnejši sklep Skupščine SISEOT — zasedanja se je udeležil tudi naš sogovornik — je ta, da je treba v preostalih mesecih tega leta postaviti sistem neposredne povezanosti realizacije tekočega izvoza in možnosti uvoza. Eden od sklepov Skupščine je, da vrednost tekoče realizacije izvoza daje pogojno enako vrednost uvoza. Pogojno zato, ker je pri možnostih uvoza treba upoštevati začetno stanje, ki je rezultat letnega usklajenega plana izvoza in uvoza ter 8—mesečne realizacije.

V smislu teh sklepov je SISEOT razdelil slovenske delovne organizacije v skupine. V prvi so tisti, ki imajo pozitivno blagovno menjavo s konvertibilnim območjem in torej tja več izvažajo kot od tam uvažajo. Organizacije iz te skupine lahko v primeru, če se njihov izvoz in uvoz gibljeta v skladu z usklajenim planom, nemoteno uvažajo do konca leta.

V drugi skupini so organizacije, ki imajo saldo po 8 mesecih uravnoteženo in so prav toliko uvažale kot izvažale. Organizacije bodo smele do konca leta uvoziti le toliko, kolikor bodo izvozile, seveda zopet v skladu s sprejetimi pogoji in zakonodajo.

Tretja skupina — vanjo sodi tudi Iskra, pri čemer mislijo na celotno leto, saj so med posameznimi delovnimi oz. temeljnimi organizacijami precejšnje razlike — je najštevilnejša, v njej so tisti, ki so v obdobju januar — avgust več uvažali kot izvažali, njihov plan pa je bil za letošnji pozitiven. Če se pomnimo, je SOZD Iskra načrtovala za letošnji pozitivni saldo v višini 27,5 milijona dolarjev. V 8 mesecih smo izvozili za 96,7 milijona dolarjev Iskrinih izdelkov, od tega 64,7 na konvertibilno območje. V tem obdobju smo od tam uvozili za 67,3 milijona dolarjev reprodukcijskih materialov in opreme. (Na konvertibilno območje smo izvozili za 32 milijonov dolarjev, od tam pa uvozili za 1 milijonov dolarjev.

Eden od pomembnejših sklepov četkovne Skupščine SISEOT je bil tudi, da bodo morali v okviru enot — or-

ganizacije združenega dela so razdeljene v SISEOT po enotah — formirati tako imenovane intervencijske rezerve dodatnih uvoznih možnosti. Te rezerve naj bi znotraj enot dodeljevali v različnih kritičnih primerih, med drugim takrat, ko bi imela neka delovna organizacija izredno hude proizvodne probleme, nadalje v primerih, če bi jim znižana možnost uvoza, ti ukrepi pa vsekakor še bolj zaostrejujejo uvozne možnosti v Sloveniji, ogrozila izvozne naloge, pomagali naj bi tudi tistim organizacijam, ki ne bi mogle same letos pokriti negativnega stanja, iz te intervencijske rezerve pa bi vzeli možnosti za uvoz tudi za morebitni nujni uvoz za osnovno preskrbo občanov. Seveda so tudi drugi kriteriji, oblikovali in izdelali pa jih bodo za svoje člane po posameznih enotah.

Direktor Loparnik je tudi povedal, da so na Skupščini sklenili, da bo Narodna banka Slovenije mesečno zasledovala izvozne in uvozne rezultate, strokovna služba za plan pri SISEOT pa bo koncem vsakega meseca izdelala podroben pregled zunanje—trgovinskih tokov ter predlagala ukrepe za naslednji mesec.

Namen sprejetih sklepov omenjenega zasedanja skupščine SISEOT Slovenije je jasen — združeno delo želi vzpodbuditi k realizaciji izvoznih obveznosti do konca leta in pa to, da bi dosegli s tujino pozitiven saldo. Posredno bo sistem v teh zadnjih mesecih združenemu delu v še ostrejši obliki dokazal, da jim le izvoz omogoča normalno preskrbo z uvoženimi reprodukcijskimi materiali.

Omenili smo že, da je bilo dan po Skupščini tudi zasedanje nabavnega kolegija SOZD Iskra. Kot je znano, ga sestavljajo vodje nabav iz posameznih delovnih organizacij. Na osnovi sklepov Skupščine SISEOT se je kolegij dogovoril, da mora uvozna operativna v Iskri Commerce v najkrajšem času izdelati natančen pregled izvoznih in uvoznih rezultatov po posameznih delovnih organizacijah v Iskri. Na osnovi

teh podatkov se bodo nato na ponovnem nabavnem kolegiju ali na zasedanju kviznega štaba dogovorili, kakšne interne uvozne ukrepe bomo uvedli v Iskri po sklepih Skupščine SISEOT, zlasti z namenom, da bi lahko največji Iskrini izvozniki nemoteno proizvajali in izvažali do konca leta.

Na nabavnem kolegiju so obravnavali tudi izhodišča za planiranje ekonomskih odnosov s tujino v prihodnjem letu, ki jih je potrdila in sprejela tudi že Skupščina SISEOT.

Najpomembnejša novost v teh izhodiščih je ta, da naj bi za vsakega nosilca ekonomskih odnosov določili za prihodnje leto absolutni znesek deviz, ki jih mora odvajati za skupne potrebe na osnovi 13. člena samoupravnega sporazuma o deviznem režimu, ki velja v Sloveniji. Bistvo je v tem, da bi lahko vsak nosilec, potem ko bi izvršil to svojo obveznost, razpolagal z večjim delom priliva, ki ga ustvari z izvozom. »Lahko rečem, da je ta kriterij vsekakor stimulativen, saj bo vsakdo vedel, kakšna je njegova obveznost in ko jo bo izpolnil, bo razpolagal tudi z večjim preostankom deviz,« je poudaril direktor uvozne dejavnosti v Iskri Commerce Milan Loparnik.

Lado Drobež

V Kostanjevici premalo avtomatizirani

Slabih deset let stara TOZD Industrijska elektronika v Kostanjevici na Krki ima zelo obetaven program, za katerega je dovolj povpraševanja na domačem in tujih trgih. Žal pa je njen razmah padel prav v čas posebnih pogojev gospodarjenja in investicijskih omejitev. Dobro leto stari novi proizvodni prostori nudijo možnosti, vendar na večje investicije v posodabljanje proizvodne opreme trenutno ni mogoče misliti.

Vodja proizvodnje Jože Kerin.

Industrijska elektronika dobro gospodari in tudi prevelikih težav s plašmajem na trg nimajo, vendar želijo proizvodnjo posodobiti, saj bi tako ve-

Ob odhodu v pokoj

Iztekla se je moja delovna doba v kranjski Iskri, kjer sem preživel lepa službena leta in je bilo moje delovno mesto zame drugi dom. Z veseljem sem bil med dobrimi ljudmi in iskrenimi prijatelji, tako na delovnem mestu, kot tudi izven njega.

Rad se bom spominjal na številna gradbišča in objekte, pri katerih gradnji sem sodeloval in, ki danes služijo svojemu namenu, v dobro vsem zaposlenim v proizvodnji.

Številni sodelavci so me ob odhodu v pokoj prijetno presenetili, saj so mi pripravili lep poslovilni program in mi poklonili lepa praktična darila. Vsem skupaj in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Odprto moram priznati, da nisem pričakoval tolikšne pozornosti, zato odhajam z zavestjo, da je bilo tudi vodstvo z mojim delom zadovoljno. Hvala inženirju Petru Miheliču za lep poslovilni govor in priznanje za moje minulo delo!

Vsem skupaj želim še veliko delovnih uspehov pri nadaljnjem delu in izgradnji naše »velike Iskre«, ter čimveč novih proizvodnih prostorov!

Vinko Zor

likopotezno »zaplavali« v velikoserijsko proizvodnjo iskane industrijske elektronike.

»Poleg tega pa imamo v proizvodnji kopico težav z dobavo domačih reprodromaterialov in s kooperantskim poslom. S poljsko firmo Unitra imamo namreč velik kooperantski posel za proizvodnjo kasnetnih rekorderjev. Zaradi znanih poljskih dogodkov v začetku leta delo ni teklo po načrtih in dogovoru. Zato je prišlo do velikega izpada v proizvodnji in šele v mesecu avgustu smo prvič v proizvodnji dosegli plan, kar pa je glede na izpade seveda še vedno premalo, saj bi radi zamujeno v čimvečji meri nadoknadili. Zato bi morali narediti več kot je predvideval zastavljeni mrežni plan.

Ker pa kooperacija z Unitro predstavlja 40—45 % naše celotne proizvodnje, seveda izpad pomeni veliko zaostajanje za načrti. Poleg tega pa tudi nismo mogli nadomestiti izpada sproti, z drugimi programi, ker nam je manjkalo alternativnih programov.

Ker izdelujemo plinske vžigalnike za štedilnike, svetlobne regulatorje in žične upore, smo močno vezani vsaj z najmanjšimi polizdelki na uvoz. Ta pa tudi ni tekla tako, kot smo predvidevali in se nam tako nabira zaostanek za programom, ki smo si ga postavili za letošnje leto,« pravi tehnični vodja Jože Kerin.

Pri vsem tem manjka tudi še sodobna tehnološka oprema, da bi produktivnost lahko še povečali. To pa pomeni, da je še vedno veliko ročnega dela in pri tem je jasno akumulativnost premajhna. Tak primer so tiskana vezja, ki jih v glavnem izdelujejo sami. Tu gre za večje serije in prav ta tehnološki proces bi radi avtomatizirali in s tem pospešili tempo dela. Vendar oprema je zelo draga in bi jo bilo treba izključno uvo-

ziti s konvertibilnega področja. Zato je prav zdaj težko misliti na realizacijo tega načrta posodobitve.

Ob selitvi v novo tovarno so za to srednjeročno obdobje načrtovali dograditev lastnih proizvodnih prostorov, za prihodnjih pet let pa načrtujejo nakup opreme in posodobitev proizvodnje. Ob tem je treba reči, da je že v srednjeročnem načrtu 1981—85 nastalo na jugoslovanskem tržišču polno vrzeli pri prodaji industrijske elektronike.

Ob omejevanju uvoza je na domačem trgu veliko povpraševanje po teh izdelkih in bi imela prav TOZD Industrijska elektronika hvaležno nalogo, da bi nadomeščala uvoz z domačimi izdelki. Žal pa zaradi omejenih zmogljivosti v proizvodnji in še bolj zaradi tehnoloških problemov te velike priložnosti ne more izrabiti.

Prav tu se kaže, da bi bilo treba ne le za izvoz, ampak tudi za ključne faze industrijske proizvodnje sklopov in podsklopov dati večje možnosti investiranja. Sicer pa so že na kongresu ZK rekli, da zgolj z omejevanjem ne bomo dosegli napredka. Treba je najti možnosti, da bomo naredili vse nujno doma, če nečemo ostati odvisni zgolj od uvoza.

V Industrijski elektroniki jim manjka tudi ustreznega kadra. Počasi formirajo razvojni in tehnološki tim, ki je kos vse bolj zahtevnim nalogam. Pomagajo si tudi s strokovnjaki za elektroniko v šentjernejški Iskri in tudi s strokovnimi institucijami v Ljubljani.

Vendar gre razvoj prepočasi, zlasti ker vedo, da tehnološko še marsikaj ni izdelljivo. Zato bi bilo prav, da bi ob podpori DO IEZE, SOZD Iskra in širše družbe pospešili razvoj obetavne veje — industrijske elektronike.

F.Kotar

Nova generacija TV sprejemnikov

(Nadaljevanje s 6. strani)

električne energije, kajti novi sprejemnik ima za pol manjšo porabo električne energije. Stabilizacija delovanja na omrežni napetosti je pri novem sprejemniku daleko večja, saj znaša — 40 % do 20 % od nazivne omrežne napetosti. To je pomembno predvsem za izvoz na nerazvita področja, kjer je ponavadi tudi slabo napajalno omrežje.

Zaradi modularne gradnje in logičnih sklopov in modulov je možno lažje servisiranje, potrebno je manj znanja in opreme za kvaliteten servisni poseg. Zato je število ugaševalnih točk v sprejemniku minimalno. Zaradi uporabe visoke stopnje integracije in uporabe keramičnih filtrov v visoki frekvenci je tudi časovna stabilnost in zanesljivost delovanja velika. Visoka stopnja integracije je omogočila tudi manjše število elementov in manjše število priključnih točk, ter s tem večjo pogonsko zanesljivost. Novi vgrajeni kanalniki pa zagotavljajo nižji šum pri sprejemu šibkih signalov. Manjša je tudi teža izdelkov.

Elektronika za barvne sprejemnike je enotna za vse slikovne cevi tipa PIL za dimenzije, ki se danes proizvajajo v svetu. S tem je tudi zagotovljena maksimalna elastičnost proizvodnje, poenostavljena je nabava materiala in omogočena boljša prilagodljivost na tržne potrebe. TV sprejemniki so koncipirani seveda tako, da je možna preglasitev na vse sisteme in norme v svetu.

Tako črnobeli, kot tudi barvni TV sprejemniki imajo uporabljeno maksimalno število enakih elementov in je s tem opravljena tipizacija do maksimalno možne meje. Novi barvni TV sprejemniki so konstrukcijsko pripravljeni na dogradnjo uporabe teleteksta, stereo zvoka in višje priključkov.

Ekonomičnost
Proizvodnja nove generacije TV sprejemnikov pomeni tudi bistveno zmanjšanje potrebne delovne sile za to proizvodnjo ali povečanje proizvodnih stroškov pri enaki zaposlenosti. Enako pomeni tudi za proizvodnjo sestavnih delov, ki napaja montažo. Zaradi ena-

kih tehničnih konceptov so poenotene tudi merilne metode za vse vrste sprejemnikov, kar tudi omogoča večjo produktivnost in delno avtomatizacijo.

Nova elektronika je tudi po prostornini manjša, kar pomeni manjši volumski pretok materiala po skladiščih in v celotnem procesu. Zaradi zmanjšanja in tipiziranja elementov se bo tudi zmanjšalo potrebno število zaposlenih v spremljajočih službah, kot napr. v vhodni kontroli itd.

Olajšana je tudi mehanografska obdelava podatkov in s tem potrebno spremljanje proizvodnje.

RAZLOGI ZA ZOŽENJE PROIZVODNEGA PROGRAMA

Veliko število proizvajalcev TV sprejemnikov v naši državi je narekovalo postopno specializacijo naše tovarne v proizvodnjo TV sprejemnikov. Tako smo danes specializirani za proizvodnjo prenosnih črno belih TV sprejemnikov dimenzije 31 cm in 44 cm, ki so izdelani tudi za hkratno obratovanje na aku 12V priključek.

Pri proizvodnji barvnih TV sprejemnikov pa smo specializirani za proizvodnjo vseh tipov manjših od 56 cm diagonalne slikovne cevi. Zaradi specializacije je tovarna opustila proizvodnjo 61 cm črno beli in 67 cm barvni TV sprejemnik.

Ta specializacija je omogočila tudi večji prodajni prodor na tuja tržišča, tako da smo danes veliki izvozniki na zahtevna zahodna tržišča, ter imamo atestirane sprejemnike tudi za najzahtevnejše skandinavsko tržišče. Večina proizvodnje črno bele televizije se tudi izvažajo.

Specializacija je omogočila tudi večje osvajanje po globini v sami tovarni, poenotenje proizvodnih postopkov, večje serije v proizvodnji, poenostavljeno zasledovanje v proizvodnji, večjo elastičnost pri izbiri modelov, ki se plasirajo na tržišče itd. Specializacija je tudi omogočila večjo specializacijo potrebnega strokovnega osebja, ki skrbi za obnavljanje in potek te proizvodnje.

Jure Butina, dipl. ing.
Franc Süßinger

POTREBE PO SODELAVCIH

Na tem mestu bomo redno objavljali vsa prosta dela in naloge v Iskri, tako za redno delo kot za sodelovanje v občasni projektne zasnovanih nalogah v okviru SOZD ali posameznih DO. Prav tako bomo v skladu z 89. členom samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD objavljali sprostene sodelavce, ki jim v TOZD oziroma Delovni skupnosti ne morejo zagotoviti ustreznega dela ter tiste, ki sami želijo menjati delo, bi pa radi ostali v Iskri. Objavljali bomo tudi razpis za vodilna in vodstvena dela in naloge. V glasilu, ki izhaja ob petkih bomo objavili vse potrebe, ki bodo prispele k nam do vključno vsakega ponedeljka.

Objave zbira in ureja: Judita Bagon, SOZD Iskra DSSS, Trg revolucije 3, Ljubljana, Š 11, telefon 213-213, int. 21-25.

ISKRA AVTOELEKTRIKA

TOZD KOMERCIALA

1. VK REFERENT ODPREME

Pogoji: zaključena poklicna šola ustrezne smeri, predvidem OD 10.500 din.

Delo je v Ljubljani.

Delo je za nedoločen čas z eno mesečnim poizkusnim delom. Rok prijave je 15 dni. Pismene prijave z dokazili pošljite na naslov: Iskra Avtoelektrika, Nova Gorica, TOZD komerciala, oddelek prodaje II. vgradnje, Celovška 91, Ljubljana

Iskra Š.P. TOZD ANTENE, VRHNIKA

1.) TEHNOLOGA I

Pogoji: — visoka izobrazba strojne tehnološke smeri ter 2 leti delovnih izkušenj — poskusno delo traja 3 mesece

2.) RAZVJALCA II (dva delavca)

Pogoji: — srednja izobrazba elektro smer šibki tok ter 2 leti delovnih izkušenj na ustreznih delovnih nalogah — poskusno delo traja 2 meseca

3.) ELEKTROMECHANIKA II

Pogoji: — Poklicna elektro šola šibki tok ter 3 leta delovnih izkušenj — poskusno delo traja 2 meseca

4.) KONTROLORJA PROCESA

Pogoji: — Poklicna elektro šola šibki tok ter 4 leta delovnih izkušenj — poskusno delo traja 2 meseca

5.) VZDRŽEVALCA

Pogoji: — KV-strojnik ključavničar ter 3 leta delovnih izkušenj na ustreznih delovnih nalogah — poskusno delo traja 2 meseca

6.) ORODJARJA

— za izdelavo orodij za brizganje plastike ter rezilnih orodij

7.) REZKALCA

Pogoji: — pod 6. in 7. — KV orodjar, oz. rezkalec ter 3 leta delovnih izkušenj — poskusno delo traja 2 meseca

8.) SKLADIŠČNEGA DELAVCA

Pogoji: — osemlетка in 1 leto delovnih izkušenj — zaželeno opravljen izpit za vozniška viličarja — poskusno delo traja 1 mesec
Za delovne naloge pod točko 5,6 in 7 sprejmemo tudi začetnike z odsluženjem kadrovskega roka.

Za opravljanje vseh del in nalog združujemo delo za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Nastop dela je mogoče takoj!

Kandidati naj pošljejo pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov: ISKRA TOZD Tovarna antenskih naprav Vrhnika, Idrijska c. 42 za komisijo za delovna razmerja.

O izbiri bomo kandidate obvestili najkasneje v 15 dneh po sprejemu sklepa o izbiri kandidata.

Iskra IEZE — DSSS

1. Projektant I

Pogoji: dipl. ing. strojništva ali dipl. ing. elektrotehnike, 2 leti delovnih izkušenj, 3 mesece poizkusnega dela, predviden OD 16.725 din

2. Vodja sektorja za informatiko in organizacijo poslovanja

Pogoji: dipl. ekonomist ali dipl. org. dela, 3 leta delovnih izkušenj, aktivno znanje enega svetovnega jezika, 3 mesece poizkusnega dela predviden OD 19.000 din.

3. Vodja oddelka v računovodstvu

Pogoji: dipl. oec., 3 leta delovnih izkušenj, 3 mesece poizkusnega dela predviden OD 17.510 din

4. Strokovni sodelavec — gradbeni nadzor

Pogoji: dipl. gradbeni ing. za visoke gradnje, 3 leta delovnih izkušenj, strokovni izpit iz področja gradbeništva, 3 mesece poizkusnega dela, predviden OD 19.000 din.

5. Organizator obrambnih priprav

Pogoji: dipl. obramboslovec, 2 leti delovnih izkušenj, 2 meseca poizkusnega dela, predviden OD 16.000 din

Delo je nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pismene prijave z dokazili pošljite v 15 dneh na naslov: Iskra IEZE, DSSS—Splošno kadrovske področje, Ljubljana, Stegne 17

Mikrofilm je vsestransko uporaben

Mikrofilm uporabljamo vse več. Oddelek, ki se ukvarja s to dejavnostjo v DO Invest servisu, ima čedalje več dela. In kaj to je? To so v bistvu na mikrofilm posneti dokumenti. Iskrine delovne organizacije tako snemajo svojo poslovno dokumentacijo in jo uporabljajo pri vsakdanjem delu.

V čem je prednost mikrofilma? V tem, da je z vso doslednostjo in metodično urejen ves arhiv, oz. arhivsko gradivo, nato pa v tem redu preslikano in dosledno urejeno hranijo na najmanjšem možnem prostoru. Prednost mikrofilma je velikanska. Namesto da bi iskali določen dokument med kupi papirja v arhivskih omarah, enostavno damo na čitalnik mikrofilm in v nekaj sekundah je film tega dokumenta že pri roki. Če je treba fotokopirati dokumenta nekomu predložiti, se to prav tako v nekaj sekundah preslika in uporabi.

Tako urejeno dokumentacijo v arhivih imajo že v več delovnih organizacijah v Iskri, zlasti pa komercialne službe delovnih organizacij, ki so v naši poslovni hiši — v PPC. Iskra Commerce ima vso poslovno dokumentacijo urejeno na ta način in sodelavci se tega tudi izključno poslužujejo. Prihranek časa pri iskanju dokumentov je neprimerno velik v primerjavi s stroški mikrofilmanja.

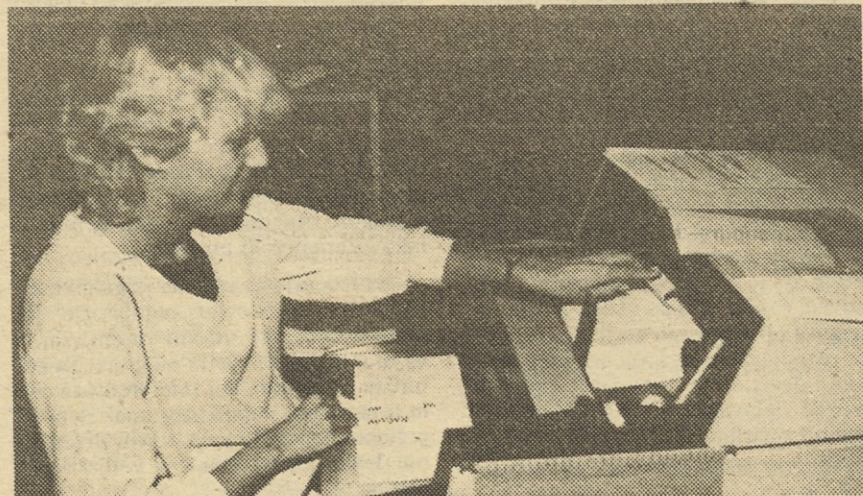
Kot zanimivost so nam v oddelku mikrofilma v II. kleti v PPC povedali, da advokati ob tožbah ali razčiščevanjih spornih zadev redno iščejo fotokopije z mikrofilmov in ti imajo tudi vso zakonsko veljavo. Pa še ena prednost je. Ves arhiv je praktično takoj zbran v eni sami omarji in je tako celota pri roki vsak čas na najmanjšem možnem prostoru.

Seveda pa se preslikani dokumenti hranijo toliko časa, kolikor časa to zahteva zakon. Vendar tako gradivo lahko mirno počiva kjerkoli, saj je za uporabo pri roki mikrofilm, za vse potrebne podatke ali tudi kot dokazno gradivo.

Tako nekatere dokumente hranijo po predpisih dve, tri, pet in do deset ter več let. Tako za primer, za nas laike, so nam povedali, da vsak telex hranijo dve leti, račun kupca pa 10 let. Vse to »spravijo« na mikrofilmu, dokument sam pa lahko uničijo in tako prihranijo ogromno prostora. Dokument hranijo le toliko časa, dokler zahteva zakon, nato pa ostane v arhivu na mikrofilmu. Prednost je tu tudi to, da bo mnogo vrednega gradiva ostalo arhiviranega še desetletja in bo dostopno vsem, ki jih bo to zanimalo zaradi raziskave poslovanja, ali pa zaradi zgodovine.

Zanimiv primer je na mikrofilm posneta kadrovska dokumentacija, tako aktivna, kot tudi pasivna. Aktivna dokumentacija je tista, ki hrani po-

datke o sedaj zaposlenih, pasivna pa tista, ki vsebuje podatke o zaposlenih, ki so že odšli iz delovne organizacije. Ti dokumenti so trajne vrednosti in jih ne uničujejo. Prav tako hranijo vso interno, samoupravno dokumentacijo, tako samoupravne sporazume, pravilnike in interne akte trajne veljave. Vedno je možno pogledati v vsakem času, kako je bilo neko področje urejeno pred leti. Na mikrofilmu je to gradivo še bolj dostopno, dosledno zbrano in ohranjeno.

Ksenija Lindič na operatorni pretočni kameri snema dokumente.

Izlet po poteh AVNOJ

SINDIKALNA ORGANIZACIJA ISKRA IEZE TOZD KEKO ŽUŽEMBERK JE 21. IN 22. AVGUSTA 1982 ORGANIZIRALA DVODNEVNI IZLET PO POTEH AVNOJ, KATEREGA SE JE UDELEŽILO KAR 100 ISKRAŠEV TEGA KOLEKTIVA, KI TUDI USPEŠNO IZPOLNjuje VSE OSTALE PLANSKE NALOGE

Čeprav nas je v zgodnjem sobotnem jutru 21. avgusta zelo presenetilo močno deževje, ki nas je spremljalo celi dan, nam ni moglo odvzeti dobre volje ter razpoloženja do tega že dolgo načrtovanega izleta. Strokovno vodstvo je bilo zaupano potnikovi sodelavki tov. Mariji RUS, sicer bančni delavki iz Novega mesta. Za avtobusni prevoz pa je poskrbelo podjetje »GORJANCI«, prav tako iz Novega mesta.

Iz Žužemberka smo se odpravili z dvema avtobusoma ob 5.30. Ob kratkem postanku v motelu Catež in topli kavici smo nadaljevali pot do prve naše izletne točke, zgodovinskega področja »JASENOVAC«, to je kraj, kjer je v času II. svetovne vojne stalo zloglasno in najbolj strahovito taborišče smrti, katero po vseh grozotah sodi na prvo mesto v naši državi, a po številu žrtev na tretje mesto.

Iz dokumentarnih filmskih zapisov, katere so posneli sami nacisti Hitlerjeve Nemčije in so bili filmi po končani II. svetovni vojni vrnjeni nazaj v domovino, ter izbranim predavanjem domačina, smo lahko vsaj približno dojeli celotno grozodejstvo in morilstvo v tem taborišču smrti. Prav zaradi teh grozodejstev so ob bližnjem koncu vojne ustaši hoteli zakriti svoja dejanja in sledove. Rušili so objekte, zaporniki so morali izkopati mrtve in okostnjake ter vse skupaj sežigati, očitvidce pa umorili in tudi sežgali. Toda v celoti jim to ni uspelo, po naključju so ostali ne samo filmski zapisi temveč tudi žive priče tega dejanja, zla stoletja.

Po prihodu v taborišče, nam pojasnjuje vodič, so takoj razdelili vse zapornike v dve skupini in to z ozirom na dolžino zaporne kazni; prvo delavno skupino do treh let zapora, ki je bila izpostavljena najkrušnejšemu terorju in je lahko tudi vsak ustaš ubil zapornika brez odgovornosti, še celo evidenca o tem ni bila potrebna.

Drugo skupino zapornikov, katerim je bila odmerjena kazen več kot 3 leta pa so odpeljali takoj v smrt na morišče. Danes stoji na tej širni planjavi samo močvirni spomenik »KAMENITI CVET« v pravem smislu besede na naše ljudstvo, okrog njega pa le simboli celotnega taborišča. Samo na področju Jasenovca je izgubilo življenje cca 700.000 ljudi, torej dovoljni dokaz za posvetilo na spomeniku matere z otrokom. MRTVI ŽIVIM OČI ODPIRAJO.

Nadaljevali smo pot na legendarno Kozaro prav do zgradbe muzeja z avtobusi,

Ta oblika shranjevanja arhiva na majhnem in dostopnem, priročnem prostoru bo naredila zgodovino neke tovarne, delovne organizacije ali TOZD mnogo dostopnejšo. Zelo prav pride zbiralec gradiva ob jubilejih in pisanju zgodovine nekega obrata, delavnice, tovarne ali vse SOZD.

Tako je dokumentacija, najnovejša, stara nekaj dni, ali mesecev, pa do desetletja stara, shranjena na majhnem prostoru in predvsem brez problemov v zelo kratkem času dostopna vsem, ki jo potrebujejo pri vsakdanjem delu, ali pa pri raziskovanju preteklosti.

Fy

Udeleženci izleta po poteh AVNOJ.

tov. TITA izvedel dr. Ivan Ribar kruto resnico o padlih sinovih Lole in Jurice.

Ogledali smo si muzej NOB, zgodovinski stolp, slapove Plive in vse druge znamenitosti, kar vse skupaj povezuje v enkratno doživetje. Po kratkem postanku, nakupovanju spominkov in že smo morali nadaljevati dolgo pot proti naši naslednji točki Drvarju, kraj v katerem je bilo življenje TITA in članov vrhovnega štaba 25. maja 1944 v največji nevarnosti, to je dan ob nemškem desantu na Drvar.

Povzpeli smo se v pečino, v kateri je tudi tov. TITO občasno delal. Vztrajali so tudi invalidi, katere je gnala nepopisna želja, da

bi z lastnimi očmi videli to votlino, ki je bila tako pomembna za našo sedanost. Tudi na tem kraju pod pečino, poleg muzeja je bilo kvalitetno predavanje, »ura zgodovine« celotni zamisli in poteku zračnega desanta in njihovem neuspehu.

Kljub izredno slabim vremenskim razmeram prvega dne izleta in okvari na avtobusu v bližini Drvarja, po nadaljevanju vožnje z avtobusom UNATRANS BIHAC, ki nam je nudil varen prevoz, so nam ostali s tega izleta le prijetni spomini, ob spoznavanju lepote naše domovine in pridobljeno novo znanje po poteh AVNOJ naših najtežjih dneh in slavnih epopeji, revolucije jugoslovanskih narodov.

VIRNIKOV GRINTAVEC

Ker so visokogorski izleti že vprašljivi bo Planinska sekcija DO ISKRA Kranj priredila v soboto, 9. oktobra, izlet na nekoliko nižji Virnikov Grintavec v Karavankah. Tura bo zanimiva zaradi odličnih razgledov na severna ostenja Karavank in Savinjskih Alp, vrh pa spada tudi med »kranjske vrhove«.

Z avtobusom, ki bo imel odhod ob 6.30 izpred kranjskega hotela Creina, se bomo peljali na Zgornje Jezersko. Pot nas bo vodila mimo stare cerkve in samotne kmetije »Murn« na mejni rob in po njem na 1654 m visok Virnikov Grintavec. Za vzpon bomo potrebovali le dobri dve uri zmernega truda, ki pa bo bogato poplačala. Cena prevoza bo 30 din. Vodnika Jože Trilar in Milan Čelik priporočata lažjo planinsko opremo. POZOR! Ker je vrh v mejnem področju, moramo dobiti dovoljenje na TNZ, zato je potrebno, da ob prijavi navedete naslednje podatke: priimek in ime, datum, bivališče in številko osebne izkaznice (odrasli).

Prijave in vplačila bo sprejemala Volga Pakj iz tajništva DO ERO, tel.: 28—22 le do petka, 1. oktobra do 13. ure, pozneje so izključene.

Časopisne novice

V tolminski TOZD Iskra AET so v prvih šestih mesecih uspešno gospodarili. Dosegli so 53% načrtovane letne proizvodnje, presegli pa so tudi polletni načrt prodaje, ki je bila za 40% večja kot v enakem obdobju lani. Napovedujejo, da bodo imeli v drugem polletju težave tudi zaradi največjih kupcev, kot je npr. koprski Tomos. Z izvozom naj bi ustvarili 10% celotnega prihodka. Izvažajo v Italijo in Francijo, v zadnjem času pa tudi v ZDA. Sedaj pa se za sodelovanje dogovarjajo z eno največjih tovarnih dieselskih motorjev — Parkinsonom — Gospodarski vestnik.

V črnomaljski občini so računali, da bodo v letošnjem prvem polletju presegli načrtovano 21% rast dohodka. Ker so načrt komaj izpolnili, so razočarani. Podpredsednica izvršnega sveta občinske skupščine Crnomelj Ksenija Khamil je povedala, da je v proizvodnji prihajalo do zastojev zaradi odvisnosti od uvoza. Takšne težave je imela semiška Iskra. Morala se je v prvem polletju sprijazniti z odpovedmi naročil tujih kupcev, sedaj pa je uspela dobiti nekatere nove kupce in bo očitno v naslednjih mesecih bolje.

Gradnja novega PTT centra v Titovem Velenju, ki so ga pričeli graditi že lani, napreduje po načrtu. Gradbena dela so v glavnem končana, sedaj pa jih čakajo zaključna dela, zlasti montaža opreme. Dobavitelja sta Iskra in Unis. Predračunska vrednost centra znaša 280 milijonov, dokončan pa naj bi bil oktobra prihodnjega leta.

Med polletnimi dosežki tolminskega gospodarstva vsekakor izstopa izvoz, katerega delež v celotnem prihodu je presegel 14%. Največ deviznih prihodkov so v šestih mesecih ustvarili v Gostolovi tovarni strojev Čigj, v Iskrini tovarni vžigalnih tuljav Bovec in še nekaterih drugih organizacijah združenega dela. Ti in še nekateri drugi delovni kolektivi so s prodajo na tuje ustvarili več kot 468 milijonov deviznega prihodka, to pa je kar za 141% več kot v enakem obdobju lani. Treba pa bo v prihodnje izboljšati strukturo izvoza.

Ob krajevnem prazniku Ljubnega so v edini organizaciji združenega dela v tej krajevni skupnosti in sicer v otoški Iskri odprli zanimivo razstavo, ki jo je pripravil Gorenjski muzej. Razstava prikazuje zgodovinski razvoj Iskre, leta 1937 ustanovljene kot tekstilna zadruga za iste tekstilne delavce, ki zaradi sodelovanja v veliki tekstilni stavki v Kranju leto dni poprej niso več dobili dela. S preživeliimi ustanovitelji zadruga so se krajani Ljubnega in delavci Iskre v Otočah sestali v tovarniški jedilnici, kjer so si družno ogledali razstavo in priredili tovariško srečanje — Glas, Kranj.

V Banja Luki so odprli blagovnico Triglav. Zaposluje 120 delavcev, financirali pa so jo Iskra—Commerce (iz Kranja?), Peko iz Tržica, Zlatarna iz Celja, Šešir iz Škofje Loke, BREST iz Cerknice, KOTO iz Ljubljane, Slovenijašport iz Ljubljane in Fotooptik iz Sarajeva.

Novo odprta blagovnica Triglav v Banja Luki meri 4.200 m², računajo pa, da bo znašal njen letni promet 350 milijonov dinarjev.

V žirovski tovarni elementov za avtomatizacijo Kladivar so se lotili uresničevanja obsežnega razvojno-inovacijskega projekta, s katerim bodo v redno proizvodnjo vpeljali izdelavo naprav za avtomatizacijo. Gre za sistem ustreznih komponent, ki bodo uporabne predvsem v strojni in elektroindustriji.

Z novimi napravami, ki samodejno dodajajo, sortirajo in usmerjajo izdelke in polizdelke na delovno mesto ali opravljajo montažna in druga dela, bodo precej povečali produktivnost dela in zmanjšali porabo energije. Pomembno je tudi to, da bodo stroji nadomestili ljudi pri zelo monotonom delu.

Izpeljavo tega projekta, ki bo stal 65 milijonov dinarjev, je med drugimi podjetji podprla tudi Iskra s sovlaganjem.

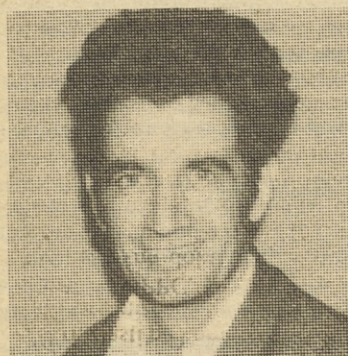
Desno obrežje Save med mostovima pri Iskri in Planiki bodo temeljito preuredili. Sedaj grade oporni zid ob reki, nad njim pa bodo po novi trasi speljali industrijsko cesto. S tem bodo zmanjšali gnečo in se izognili tudi prometni zmedji, ki je tam ob delovnih izmenah. Kot računajo, bodo vsa dela, ki naj bi bila končana do konca letošnjega leta, stala okoli 45 milijonov dinarjev. Več kot polovico stroškov bodo krila podjetja, med njimi tudi Iskra.

Beograjske Večerne novice objavljajo, da stane Iskrin mikser v prodajalni Rex v ulici Moše Pijade 2.272,55 dinarjev, v Elektrotehni v Knez Mihajlovi ulici pa samo 1.917,70 dinarja. Vest ima naslov »Dvakrat miksan«.

Delavci Iskre iz Ljubljane so ustregli želji slepe deklice Šemse Horič iz Starog Teočka pri Bijeljini in ji darovali radijski sprejemnik, gramofon in 10 plošč. 29. julija letošnjega leta je Šemsa prejela darilo, ga pretipala do potankosti in povedala: »To je zame novo rojstvo. Iskra Commerce je bila edina iskra upanja v mojem življenju. Zahvaljujem se vam, da ste prišli k meni in mi prinesli darilo, ki ni samo to, marveč tudi prepričanje, da so še ljudje, ki mislijo na nas nemočne. Vrnili ste mi samozavest in voljo do življenja. Premišljala sem že na najhujše. Želim še živeti in se zaposliti ter s tem dokazati, da nekaj veljam. Obiščite me še, prijatelji in pozdravite tovariše ob moji zahvali.«

Zbral in uredil Marjan Kralj

Cirilu Bučanu v slovo

Spet je pločevina ugasnila življenja ljudi.

Smrt je iz naših vrst iztrgala sodelavca Cirila, s katerim smo se srečevali trideset let, najprej v nekdanji Iskri Elektromehaniki, potem v Iskri Telematiki.

Radi smo imeli našega Cirila, saj je bil dober tovariš in priden sodelavec. Zaradi svoje vestnosti in delavnosti je postal mojster na liniji avtomatskega vrezovanja navojev.

Izgubili smo človeka, ki bi nam v težkih gospodarskih razmerah s svojo izkušnjo in prizadevnostjo lahko v mnogočem pomagal pri premagovanju težav in problemov.

Smrt tudi njegovi ženi Vladimiri in mlajšemu sinu Milanu ni prizanesla.

Tovariša in sodelavca smo v globoki žalosti pospremili na zadnjo pot na pokopališče v Kranju.

Ciril, ohranili te bomo v najlepšem spominu!

Sodelavci iz TOZD TEA

ZAČVALI

Ob smrti mojega dragega očeta
JOŽETA KRAJNCA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem za podarjeni venec, izrečena sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti

Vera Pokorn z družino.

Ob smrti drage mame

IVANKE LAVTAR

se iskreno zahvaljujem sodelavcem DS Komerciala in TOZD ATC — GPP pakirnica Telematike za podarjene vence, izrečena sožalja, denarno pomoč ter spremstvo na njeno zadnjo poti

sin Janez
in hčerka Malči Mohar.

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra — Industrije za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente — Ljubljana

— Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika: Miloš Pavlica, odgovorni urednik: Dušan Željznov, tehnični urednik: Janko Colnar, novinar: Mara Ovsenik.

— Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Kibernetika), Boris Čerin (Elektrozveze), Špela Dittlich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Stane Fleischman (Široka potrošnja), Franc Kotar (IEZE), Kazimir Mohar (Telematika), Marko Rakušček (Avtoelektrika) — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo.

— Naslov: Ljubljana, Tržaška c. 15, telefon: 263-825 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA—DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za Informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Nogometni turnir v Avtomatiki

Nogometna sekcija pri športni komisiji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Sestavni deli je 22. in 23. septembra organizirala turnir v igranju malega nogometa.

Turnirja so se udeležile ekipe iz Iskre na Savski cesti v Ljubljani in TOZD Sestavni deli ekipe orodjarne, konstrukcije—OMP, strojne delavnice, galvanike—remonta ter ekipe TOZD Energetske naprave in DSSZ.

Po medsebojnih obračunih v dveh skupinah sta v finalu zaigrali ekipe Strojne delavnice in TOZD Energetske naprave, kjer je bila boljša ekipa Energetskih naprav, ki je premagala nasprotnika z 2:1.

Vrstni red ostalih ekip pa je bil naslednji: 3. galvanika—remont, 4. konstrukcija—OMP, 5. DSSZ, 6. orodjarna.

Turnir je minil v prijetnem in športnem vzdušju. Vsi nastopajoči pa si želimo še več takih in podobnih prireditev.

A.C.